

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Sosyal Düzen Kuralları

- **Din Kuralları**

Yaptırımı manevidir.

- **Ahlak Kuralları**

Yaptırımı manevidir.

Subjektif (kendi) nefsine dayalı davranışlar gerçekleştiriyor ise.

Objektif, başkasıyla diyalog halinde gerçekleştirilen davranışlardır.

- **Görgü Kuralları**

Yaptırımı manevidir.

Sosyal Düzen Kuralları

• Örf ve Adet Kuralları

Yaptırımını manevidir.

Zaman içerisinde devlet tarafından sahiplenilip örf ve adet hukuku haline gelebilir. Bir örf adetin örf adet hukuku haline gelebilmesi için aşağıdaki 3 şartı da taşıması gerekmektedir.

- Genel inanış (manevi unsur)
- Sürekli uygulanması (maddi unsur)
- Devlet gücü tarafında desteklenmiş olması (maddi yaptırım)

Eğer devlet tarafından garanti altına alınırsa Örf ve Adet Hukuku olur Bununla yaptırımını maddidir.

• Hukuk Kuralları

Yaptırımını manevidir.

- Emredici (normatif) , yaptırımını maddi , sürekli , genel ve soyut kurallardır.
- (Toplumsal ihtiyaçlara cevap verdiği sürece yürürlükte.)

Sosyal Düzen Kuralları

• Örf ve Adet Kuralları

Yaptırımı manevidir.

Zaman içerisinde devlet tarafından sahiplenilip örf ve adet hukuku haline gelebilir. Bir örf adetin örf adet hukuku haline gelebilmesi için aşağıdaki 3 şartı da taşıması gerekmektedir.

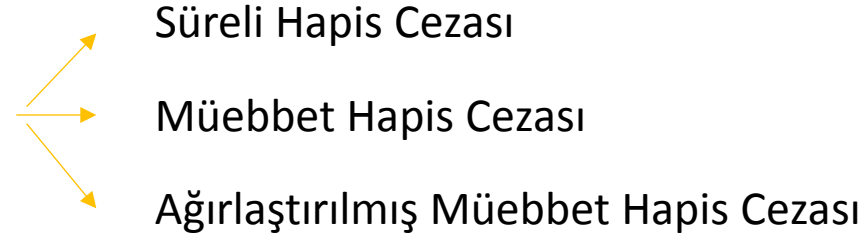
- *Genel inanış (manevi unsur)*
- *Sürekli uygulanması (maddi unsur)*
- *Devlet gücü tarafında desteklenmiş olması (maddi yaptırım)*

Eğer devlet tarafından garanti altına alınırsa Örf ve Adet Hukuku olur Bununla yaptırımı maddidir.

Maddi Yaptırımlar (Müeyyide)

• **Ceza**

a.) Hapis Cezası

b.) Para Cezası

• **Disiplin Cezası**

- *Uyarma, kınama, aylıktan kesme, kademe ilerlemesini durdurma görevden çıkarma.*
- *Görevden uzaklaştırma disiplin cezası değildir*
- *2010 yılı anayasa değişikliği ile bütün disiplin cezaları için yargı yolu açıktır. Bu değişiklikten önce uyarma ve kınama cezalarına itiraz yolu kapalı idi.*

Maddi Yaptırımlar (Müeyyide)

- ***İptal***

İdarenin yapmış olduğu hukuka aykırı işlemlerin idare mahkemesi tarafından iptal edilmesi işlemidir.

- ***Cebri İcra***

Kararların devlet eliyle zorla fiiliyata geçirilmesidir. Hukuka aykırı davranan kişilerin cebirle (zorla) hukukâ uygun hale getirilmesidir.

- ***Tazminat***

a. Hukuka aykırı fiil

b. Zarar

c. Kusur

d. İliyet bağı (sebepe-sonuç)

Maddi Yaptırımlar (Müeyyide)

- **Hükümsüzlük**

- **Yokluk**

Kanunun emrettiği asli kurucu unsurların yerine getirilmesi sonucu ortaya çıkan hükümsüzlüktür. (imam nikahı)

- **Butlan**

- 1.) Mutlak Butlan

- a.) Ehliyetsizlik

- b.) Ahlaka ve Adaba Aykırılık

- c.) Emredici Hukuk Kurallarına Aykırılık

- 2.) Nisbi Butlan

- a.) Hata

- b.) Hile

- c.) İkra (Tehdit)

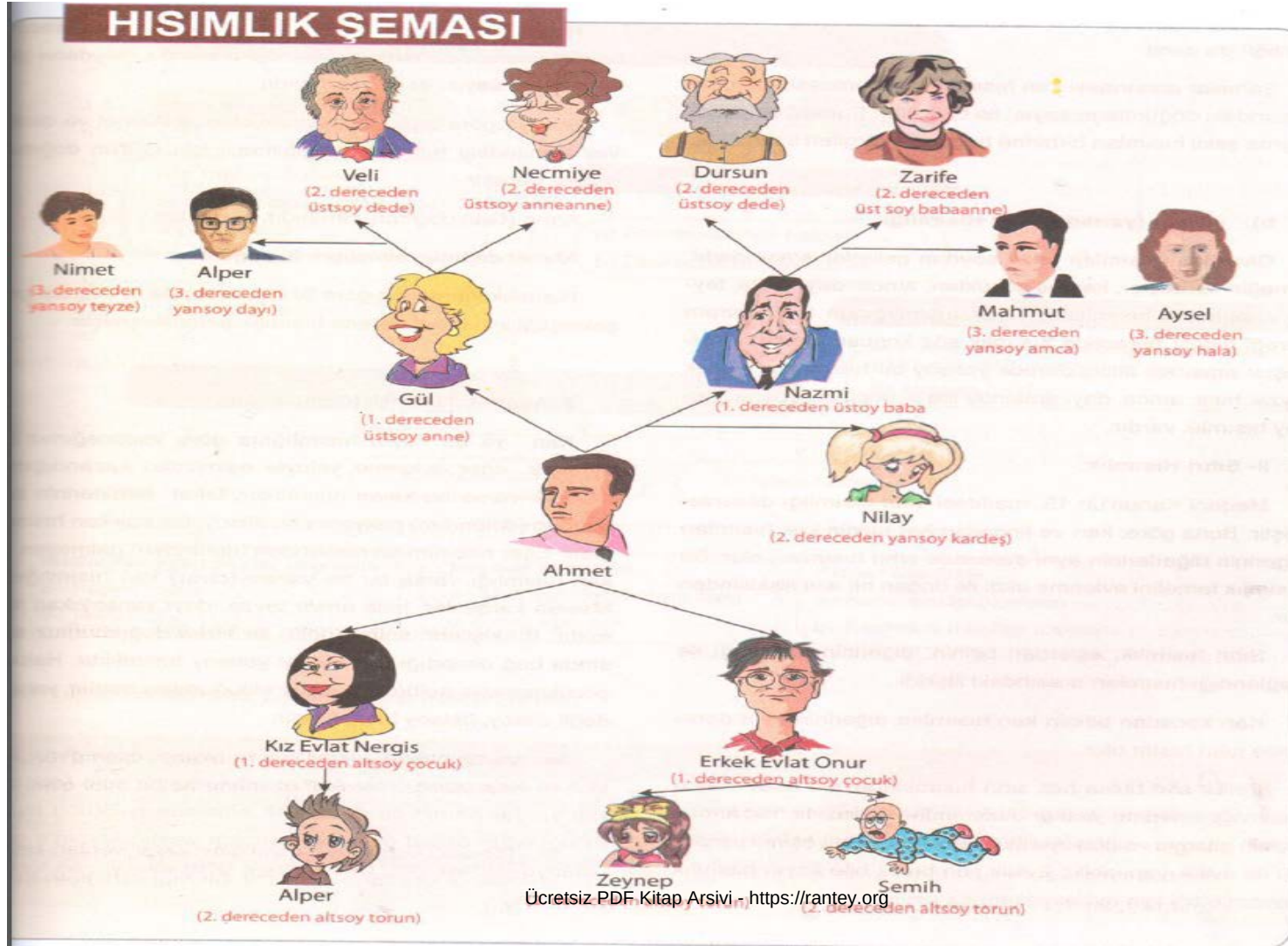
- **Tek Taraflı Bağlanmazlık**

Yapılan sözleşmenin hukuki işlem yapan taraflardan birini belirli süre bağlarken diğer tarafı bağlamamasıdır.

Hısımlık

a.) **Kan Hısımlığı:** Doğumla gerçekleşen hısımlıktır.

Üst soy - Alt soy ve Yan soy hısımlık olmak üzere 2'ye ayrılır.

Hısımlık

b.) Sihri Hısımlık (Kayın) : Evlilikle oluşan hısımlıktır. Karı ve kocadan her birinin kan hısımları diğerinin aynı dereceden sihri hısımları olur.

Evlilik son bulsa bile sihri hısımlık devam eder.

c.) Yapay (Suni) Hısımlık: Evlat edinme ile oluşan hısımlıktır.

Hukukun Türleri

- **Pozitif Hukuk**

Bir ülkede yürürlükte olup uygulanan yazılı yada yazısız hukuk kurallarının tümüdür.(müsbet hukuk)

- **Mevzu Hukuk**

Bir ülkede yürürlükte olup uygulanan sadece yazılı ve yetkili organ tarafından çıkarılan kulların hepsidir.

- **İdeal Hukuk**

Olması gereken hukuktur. Toplumsal ihtiyaçları esas alarak kuralları idealize eder.(tabii hukuk)

- **Tarihi Hukuk**

Yürürlükten kalkmış artık bağlayıcı olmayan hukuktur.

Hukukun Kaynakları

Yazılı Kaynak

- ➔ **Anayasa**
- ➔ **Kanun**
- ➔ **Milletlerarası Ant.**
- ➔ **C.başkan. Karar.**
- ➔ **Yönetmelik**
- ➔ **Genelge**
- ➔ **Yönerge**

Yazısız Kaynak

- ➔ **Örf ve Adet Hukuku**

Yardımcı Kaynak

- ➔ **Doktrin**
- ➔ **İçtihat**

Boşluk ve Boşluk Türleri

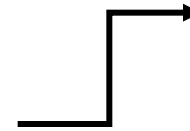
Yazılı Kaynak

- ➔ Anayasa
- ➔ Kanun
- ➔ Milletlerarası Ant.
- ➔ C.başkan. Karar.
- ➔ Yönetmelik
- ➔ Genelge
- ➔ Yönerge

Yazısız Kaynak

- ➔ Örf ve Adet

**Kanun
Boşluğu**

Hukuk Boşluğu
(Hakim Hukuk
Yaratır)

Boşluk Türleri

KURAL DIŞI BOŞLUK

Bilinçsiz Boşluk (Açık Boşluk)

- a.) Kanun Boşluğu*
- b.) Örtülü Boşluk*

***(Hakim
Hukuk***

Yaratır)

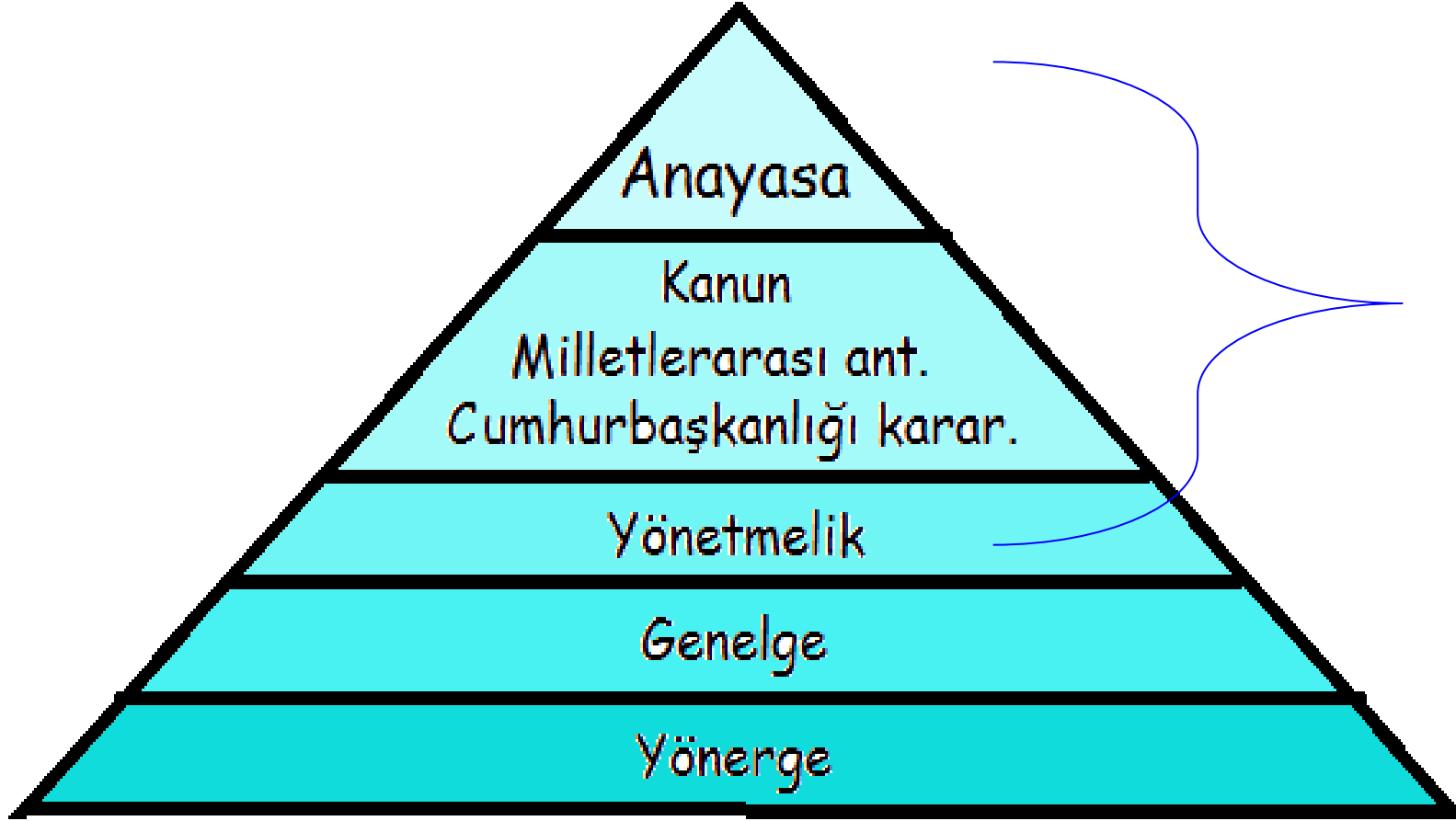
KURAL İÇİ BOŞLUK

Bilinçli Boşluk (Açık Olmayan Boşluk)

***(Hakim Takdir
Yetkisini Kullanır)***

Normlar Hiyerarşisi

Anayasal Norm

Hukukun Dalları

Kamu Hukuku

1. Anayasa Hukuku
2. İdare Hukuku
3. Vergi Hukuku
4. Ceza Hukuku
5. İcra-İflas Hukuku
6. Devletler Genel Hukuku
7. Usül(yargılama) Hukuku

Özel Hukuk

1. Medeni Hukuk
 - a. Kişilik
 - b. Aile
 - c. Eşya
 - d. Miras
2. Borçlar Hukuku
3. Devletler Özel Hukuku
4. Ticaret Hukuku
 - a. Ticari İşletme
 - b. Sigorta
 - c. Kıymetli Evrak
 - d. Şirketler
 - e. Deniz Ticareti

Karma Hukuk

1. İş Hukuku
2. Bankacılık Hukuku
3. Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku

Nitelikleri Bakımından Hukuk Kuralları

➡ 1. Emredici Hukuk Kuralları

Bir hukuk kuralı bir düzenlemeyi açıkça yasaklamış veya bir işlemin yerine getirilmesini açıkça emretmişse o hukuk kuralına emredici hukuk kuralı denir. Zayıfları ahlak adabı ve kişilik haklarını korumak için konulmuştur.

➡ 2. Tanımlayıcı Hukuk Kuralları

Bir hukuk kuralının içeriğini tanımlayan kurallardır.

➡ 3. Tamamlayıcı Hukuk Kuralları

Taraflar aksini belirtmedikçe devreye giren kurallardır. Tarafların sözleşmede öngörmediği kurallara çözüm üretilir.

➡ 4. Yorumlayıcı Hukuk Kuralları

Tarafların arasında açıklık ifade etmeyen kuralları yorumlayarak netleştiren hukuktur.

➡ 5. Yetki Verici Hukuk Kuralları

İlgili olduğu kişiye belirli bir davranışta bulunma özgürlüğü ve iradesi veren kurallardır.

Kişilik

→ Hukukta haklara ve borçlara sahip olabilen varlık veya kişilere denir.

Gerçek Kişilik

1. Başlangıç → Tam ve sağ doğum
2. Bitiş → Ölüm, Ölüm Karinesi, Gaiplik

Karine

- ➔ Bilinen bir olaydan bilinmeyen bir sonuç çıkarma işlemidir.

Birlikte Ölüm

- ➔ Karinesi kimin önce kimin sonra öldüğü tespit edilemez ise kişiler birlikte ölmüş sayılır. Birlikte ölen kişiler birbirine mirasçı olamazlar.

Ölüm Karinesi

- ➔ Kişinin ölümüne kesin gözle bakılan bir olay sonucunda haber alınamaz ise kişi ölmüş sayılır. Mahkeme kararına gerek yoktur. Bekleme süresi yoktur.

Gaiplik

- Mahkeme kararı gerekir
- Kişinin ölümüne muhtemel gözle bakılan bir olay sonucunda kaydolur ise (1 yıl beklenir.)
- Kişinin kensiden uzun süre haber alınamaz ise (5 yıl beklenir.)

3. Hak Ehliyeti → Kişinin haklara ve borçlara sahip olma iktidadır.
Tam ve sağ doğmak şartıyla ana rahmine düştüğü an başlar.

4. Fiil Ehliyeti → Reşit olmak (18 yaşını dolduran)
→ Ayırt etme gücüne (mümeyyiz) sahip olmak
→ Kısıtlı olmamak **(Yaşlılık, Sakatlık, Savurganlık, Kötü Yaşama Tarzı, Tecrübesizlik, Alkol ve Uyuşturucu Bağımlılığı, Akıl Zayıflığı, Toplam 1 Yıl ve daha fazla hüküm giymiş olmak.)**

Ehliyet Çeşitleri

→ Tam Ehliyetliler

Reşit, ayırt etme gücüne sahip, kısıtlı değil.

→ Tam Ehliyetsizler

Ayırt etme gücüne sahip değildir. Ceza ehliyetleri yoktur. Hukuki işlem ehliyetleri yok fakat haksız fiil ehliyetleri vardır. (Hakkaniyet gerektiren konular)

→ Sınırlı Ehliyetsizler

Reşit olmayan ve kısıtlı olan kişilerdir (kefil olamaz, vakıf kuramaz, bağış yapamazlar, veli veya vasi izin verse dahi bunlar yasak işlemlerdir)

→ Sınırlı Ehliyetler

Reşit, ayırt etme gücüne sahip, kısıtlı değildir. Fakat belirli bir hukuki işlemi yapma konusunda kendilerine danışman atanmıştır.

Tüzel Kişilik

Belirli bir amacı gerçekleştirmek üzere haklara ve borçlara sahip olan kişi veya mal topluluğudur.

Ceza Hukuku

Ceza Sorumluluğu Genel İlkeleri

- ➔ 1. Ceza sorumluluğu şahsidir.
- ➔ 2. Ölüm ve genel müsadere cezası verilemez. (İdam 2004'te kalktı.)
- ➔ 3. Kimse işlediğı zaman yürürlükte bulunan kanunun son saymadığı fiilden dolayı cezalandırılmaz. (kanunilik ilkesi)
- ➔ 4. Kimseye suç işlediğı zaman kanunda o suç için öngörölmüş cezadan daha ağır bir ceza verilmez.
- ➔ 5. Suçluluđu hükmen sabit oluncaya kadar kimse suçlu sayılamaz. (Masumiyet karinesi)
- ➔ 6. Hiç kimse kendisini ve kanunda gösterilen yakınlarnı suçlayıcı beyanda bulunmaya ve bu yolda delil göstermeye zorlanamaz.
- ➔ 7. Kanuna aykırı elde edilmiş bulgular delil olarak kullanılmaz.
- ➔ 8. Uluslararası ceza divanı taraf olmanın gerektiğı durumlar dışında vatandaş suç sebebiyle yabancı devlete verilemez.
- ➔ 9. Hiç kimse yalnızca sözleşmeden doğan bir yükümlölüğü yerine getirmemesinden dolayı özgürlüğünden alıkonulamaz.
- ➔ 10. İdare kişi hürriyetini kısıtlanması sonucu doğuran bir yaptırım uygulayamaz.

Ceza Ehliyeti

1.) Akıl Sağlığı

2.) Yaş

a.) 0 - 12

b.) 12 – 15

c.) 15 - 18

Sağır ve Dilsizler

a.) 0 - 15

b.) 15 – 18

c.) 18 - 21

Haklar

➡ Hak: Hukuken korunan menfaatlara denir.

1. İleri Sürülebilecek Çevre Açısından Haklar

Mutlak Haklar

Herkese karşı öne sürebilen herkesin ihlal edebileceği haklardır.

Nispi Haklar

Sadece taraflar arasında geçerli olan tarafların birbirlerine karşı savunacağı haklardır.

➡ Alacak Hakkı

Mutlak Haklar

⇒ a. Maddi olmayan şeyler üzerinde mutlak haklar

↳ Teklif

↳ Patent

⇒ b. Malları üzerinde mutlak haklar

Mülkiyet (Ayni Hak)

Taşınır ve taşınamaz mal veya eşya üzerinde kişiye verilen en geniş hak.

- ⇒ Kullanma
- ⇒ Yararlanma
- ⇒ Tasarrufta bulunma

Sınırlı Ayni Hak

- ⇒ Rehin Hakkı
- ⇒ Geçit hakkı
- ⇒ Kaynak Hakkı
- ⇒ İntifa Hakkı

⇒ c. Kişiler üzerinde mutlak haklar

Kendi Kişiliğinin

- ⇒ Yaşama
- ⇒ İsim
- ⇒ Resim

Başkasının Kişiliğinin

- ⇒ Velayet
- ⇒ Veseyat (Geçicidir. 18 yaşına gelindiğinde veya kısıtlılık hali sona erdiğinde kalkar.

1. Kullanımına Göre Haklar

Sahibi tarafından bir başkasına devredilebilen, miras yoluyla bırakılabilen haklardır.

- ➡ Mülkiyet Hakkı
- ➡ Alacak Hakkı
- ➡ Telif Hakkı

Bizzat hak sahibi tarafından kullanılabilen başkasına devredilmeyen haklardır.

- ➡ Boşanma
- ➡ Evlenme
- ➡ Vasiyet düzenleme
- ➡ Soybağın retti
- ➡ Velayet

2. Yenilik Doğuran Haklar

a. Kurucu Yenilik Doğuran

Yeni bir hukuki sonuç doğuran haklardır.

→ Evlenme kabul gibi

b. Değiştirici Yenilik Doğuran

Mevcut hukuki durumu değiştiren onun yerine yeni bir hukuki durum yaratan haklara denir.

→ Ayıplı mal (Ayıpsızların değiştirilmesi, ayıp oranında indirim talep edilmesi, ayıplı malın tamir edilmesi gibi)

c. Bozucu Yenilik Doğuran

Mevcut hukuki durumu ortadan kaldıran haklardır.

→ Azil

→ İptal

→ Fesih

→ İstifa

→ Takas

gibi

➡ **Hukuki Olay:** Kişinin iradesi dışında gerçekleşen olaylara hukuk dünyasında sonuç bağlanmasıdır.

Ölüm ➡ Miras Hakkı

Doğum ➡ Kişilik Hakkı

➡ **Hukuki Fiil:** Kişinin kendi iradesi davranışları ve eylemleriyle hak kazanma yöntemine denir.

İhraz(sahiplenme) ➡ Sahipsiz bir malı sahiplenme

İşgal ➡ Taşınmaz mallar üzerinde sahiplenme

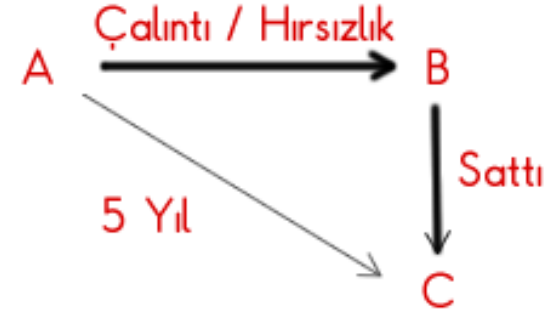
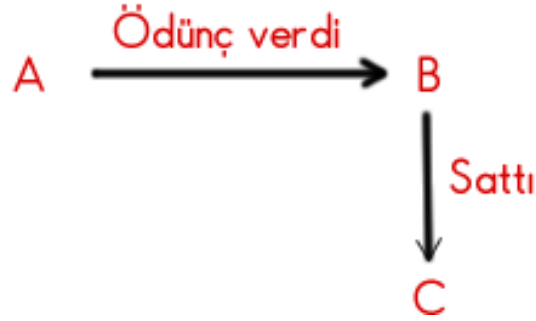
➡ **Hukuki İşlem:** Aynı amaca yönelik olarak birden fazla kişinin hukuki sonuç ayartmak amacıyla irade beyanında bulunmadır.

Alacaklı hakkı

Hakların Kazanılması İle İlgili İlkeler

⇒ Subjektif İyi Niyet

Bir hakkın doğumuna engel olan bir durumun olayda varlığı veya hakkın doğumu için geçerli unsurlardan birinin yokluğu konusunda kişide mazur görülebilecek bilgisizlik ve yanlış bilgidir. Hakların kazanılmasında geçerlidir.

⇒ Objektif İyi Niyet (Dürüstlük Kuralları)

Hakların kullanılmasından ve borçların ifasına ilişkin bir durumda orta zekalı, makul, normal kimselerin toplum içerisinde karşılıklı güvence, ahlaka ve dürüstlüğü dayalı davranışlar sergilemesidir.

Bir çocuğa sahip anne velayet hakkına sahiptir. Eğer anne çocuğuna işkence edip kötü davranırsa velayet hakkı elinden alınır.

Hakların Korunması

Devlet Tarafından

Esas olarak haklar devlet tarafından korunur.
Yetişemediği durumda kişi kullanır.

Devlet Tarafından

- Meşru Müdafaa
- Zaruret Hali (İztırar Hakkı)
- Kuvvet Kullanma

BİLGİ KÜPÜ

Meşru Müdafaa

Kişinin kendisine veya başkasına yönelik gerçekleşen saldırıyı önlemek amacıyla saldırıda bulunan kişiye karşı koymasidir. Meşru müdafaa hukuka uygunluk sebebidir. Hem cana hem mala hem de ırza yönelik gerçekleşebilir.

BİLGİ KÜPÜ

Zaruret Hali

Kişinin kendisine yönelik tehlikeden kurtulmak adına olayla ilgisi olmayan üçüncü bir kişinin canına veya malına zarar vermesidir.

Borçlar Hukuku

1. Rızalık İlkesi

Sözleşmeler karşılıklı ve birbirine uygun irade beyanlarına göre kurulur.

2. İdare Serbestliği

Taraflar kanunda belirtilen sınırlar içerisinde istedikleri konuda istedikleri kimselere sözleşme yapabilir hatta kanunda öngörülmemiş yeni sözleşmeler yaratabilirler.

3. İvazlık İlkesi (Karşılıklık)

Sözleşmeler karşılıklıdır. Sözleşmedeki edilmeler karşılıklıdır. (Sadece bağışmada sözleşmesi karşılıksızdır.)

Edim

→ Tarafların sözleşmede yerine getirmekle yükümlü oldukları davranış şekilleridir.

4. Nispilik İlkesi

Borç ilişkisi sözleşmeyi yapan taraflar arasında geçerli olup bir kişiyi bağlamaz.

Defi

→ Karşı tarafın ileri sürdüğü vakaları inkar etmemekle birlikte kişinin borcuna ifa etmemek için ileri sürdüğü yeni olgu ve vakalardır.

↳ Ödemezlik defi

↳ Zamanaşımı defi (10 yıl)

İtiraz

→ Bir hakkı tamamen inkar etmektir.

Temerrüd

→ Borçlunun vadede borcunu ödememesi alacaklının da vadede alacağı almaktan kaçmasıdır.

5. Emprevizyon İlkesi (öngörölmezlik)

Bir sözleşme yapılırken öngörülme-yen ve sonuçtan ortaya çıkan durumlar nedeniyle sözleşme temelden sarsılmış ve taraflar edimlerini yerine getirmiyorsa sözleşmenin yeni şartlara göre yeniden düzenlenmesidir.

Objektif İyi Niyet

→ Dürüstlük ilkesiyle doğrudan ilişkili

6. Ahde Vefa İlkesi

Taraflar sözleşmede belirlenen ilkelere yükümlere bağlı kalması ve uymak zorunda olmasıdır. Dürüstlük ilkesiyle doğrudan ilişkilidir.

Devlet

Belirli sınırlar içerisinde toprağı bulunan ölkü birliğı çerçevesinde toplanan insanların bağımsız bir varlık olarak yönetim altında toplanmalarıdır.

Toprak

Halk

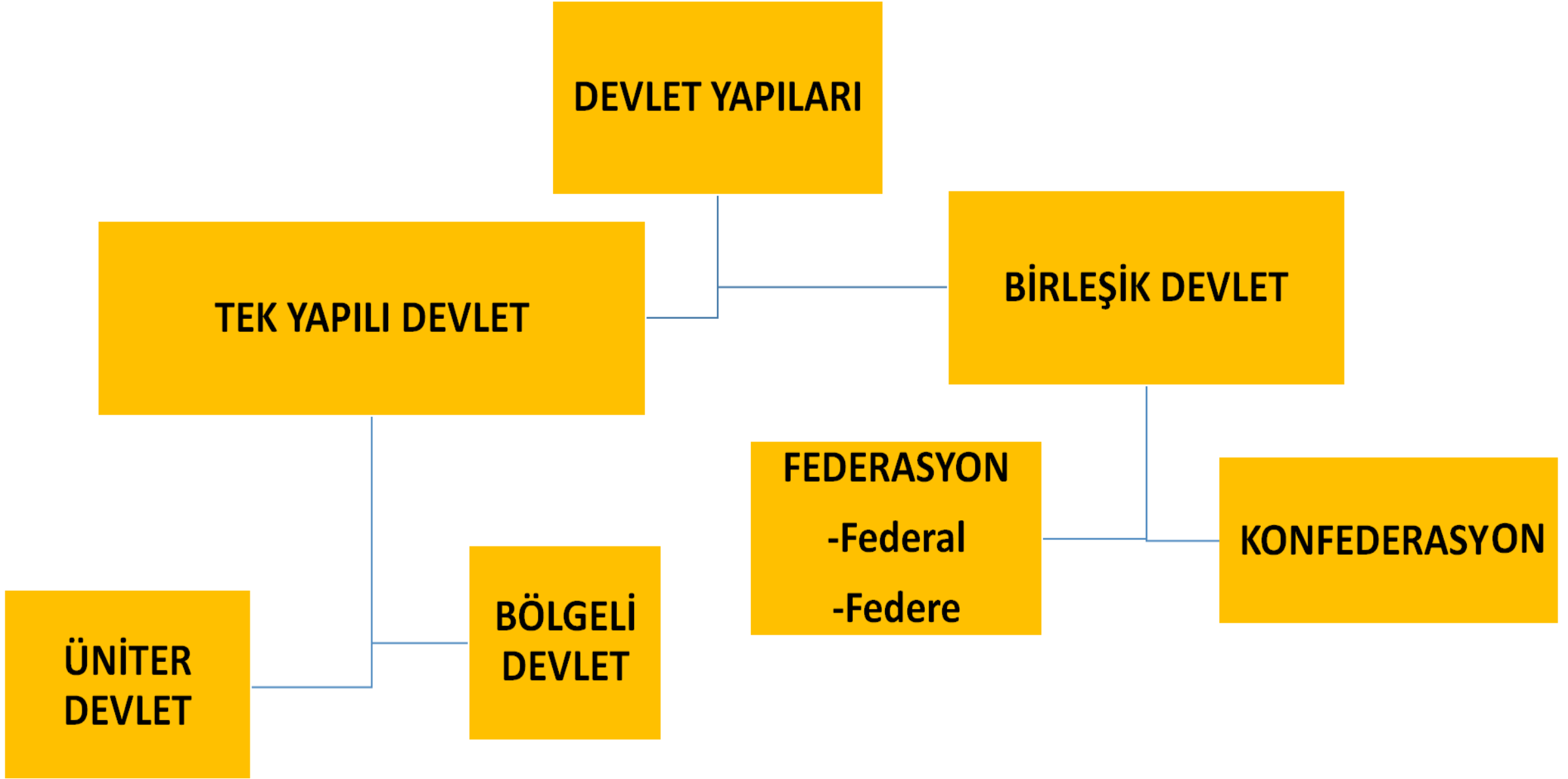
Egemenlik

Devlet Biçimleri

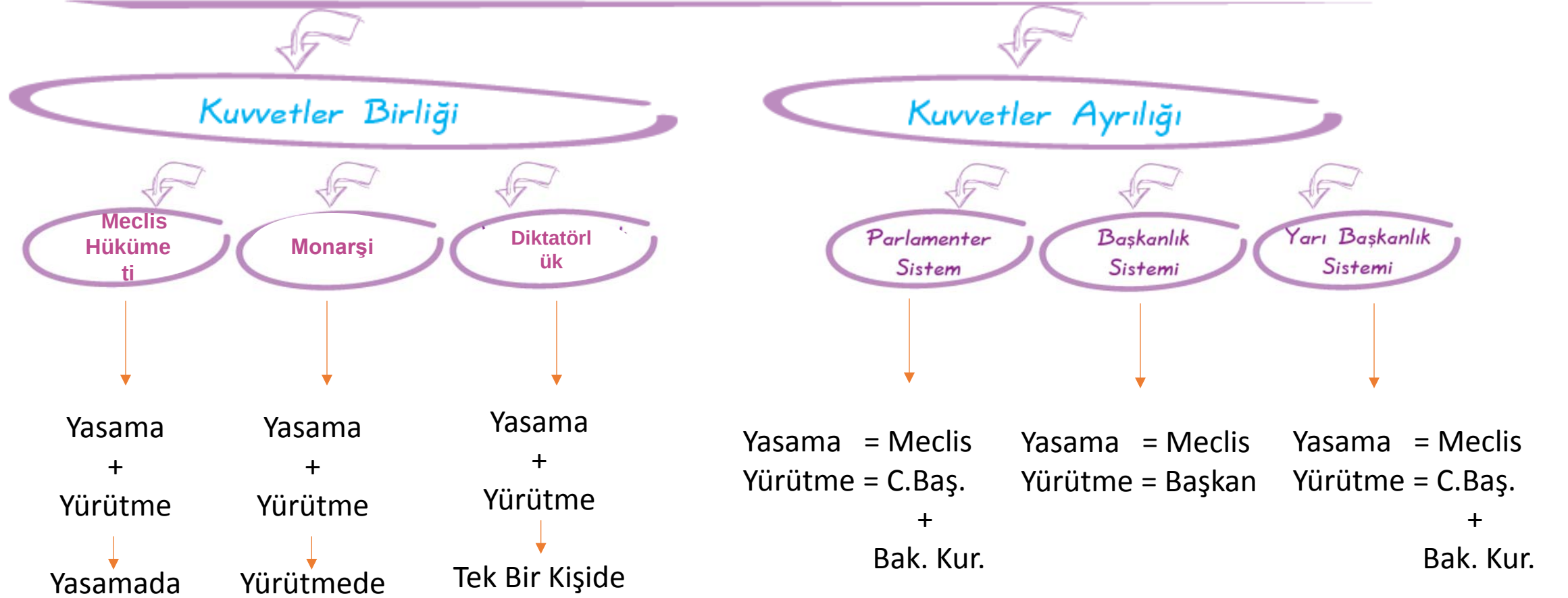
Monarşi → Egemenlik tek kişinin tek monarkındır.

Oligarşi → Egemenlik belirli bir zümre veya sınıfındır.

Cumhuriyet → Egemenlik halkındır.

Hükümet Sistemleri

Demokrasi

Toplumun kendi kendini yönetmesi, halkın yönetime katılmasıdır. Egemenlik halka aittir. Eşitlik, özgürlük ve çok seslilik vardır.

Demokrasi Türleri

1. Doğrudan

Halk doğrudan bizzat kendi kendini yönetir. Bütün kararlar halkın elinden çıkar.

2. Temsili (Türkiye)

Halk kendini yöneteceklerini seçer. Halk adına kararları temsilciler verir. Halk iradesini sadece seçimler yoluyla kullanır.

3. Yarı Doğrudan (İsviçre)

Halk aslen seçtiği temsilciler aracılığı ile yönetime katılır.

- Referandum
- Halk girişimi
- Halk vetosu
- Temsilcilerin azli

Demokrasi Modelleri

1. Çoğulcu (1961 Anayasası)

Demokratik devlette olması gereken bir modeldir. Çoğunluğun mutlak üstünlüğü yoktur. Azınlık hakları vardır. Sivil toplum kuruluşları gelişmiştir. Halk sadece temsilcilerini seçmez aynı zamanda yönetime katılır. Halkın yönetim üzerinde etkin bir denetim mekanizması vardır.

2. Çoğunlukçu (1982 Anayasası)

Çoğunluğun iradesi hiçbir sınırlandırmaya maruz kalmaz. Azınlık hakları yoktur. Sivil toplum örgütleri gelişmemiştir. Halk temsilcilerini seçer ama yönetime katılamaz. Halkın yönetim üzerinde etkin bir denetim mekanizması yoktur.

Devlet İktidarı

Kurucu İktidar

- Asli kurucu
- Tali kurucu

Kurulmuş İktidar

- Yasama
- Yürütme
- Yargı

Asli Kurucu İktidar

Devrim, darbe, ihtilal gibi durumlarda yönetime gelen iktidarın hiçbir kural tanımadan anayasayı ilk elden yapan iktidardır.

Tali Kurucu İktidar

Bir ülkenin anayasasını yine o anayasada öngörülen usul ve şekilleri göre değiştiren iktidardır.

Anayasa Hukuku

Devletin şeklini, işleyişini, yapısını, devletin organların ve bu organların birbirleriyle ilişkilerin temel hak ve hürriyetlerini inceleyen kamu hukuk dalıdır.

Anayasal Gelişmeler

- ➡ 1. *Sened-i İttifak (1808)*
- ➡ 2. *Tanzimat Fermanı (1839)*
- ➡ 3. *Islahat Fermanı (1856)*

Anayasalar

1. Kanuni Esasi (1876)

Türk tarihinin ilk yazılı anayasadır. Osmanlı devleti Teokratik ve monarşik yapısını değiştirmemiştir. Meclis-i Umumi adında bir meclis kurmuştur. Padişahın meclisi dağıtma ve fethetme yetkisi vardır. Mebusları sürgüne gönderme yetkisi vardır. Temel hak ve hürriyetlere yer vermiştir. Vatandaşlık hakkı, kişi hürriyeti ve güvenliği, eşitlik ilkesi, yargılama faaliyetleri güvence altına almış bir takım ilkelere yer vermiştir. Yargılamalar herkese açık ve yargı bağımsızdır. Mebusların kanun teklif etmesi için padişahın emir alması gerekir.

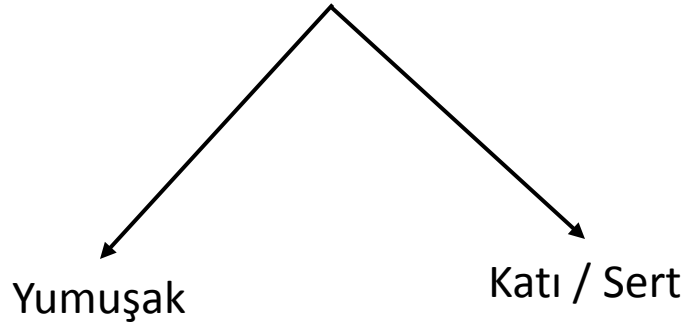
1909 Değişiklikleri

- ⇒ Padişah meclis üstünlüğünü kabul edecek meclis padişaha bağlılık yemini etmeyecektir.
- ⇒ Mebusların kanun teklif edebilmesi için padişahın izin alma zorunluluğu kaldırıldı.
- ⇒ Padişahın meclisi kapatma ve feshetme yetkisi kaldırıldı.
- ⇒ Padişahın sürgüne gönderme yetkisi kaldırıldı.
- ⇒ İlk kez basın sansür edilemez ilkesi geldi.

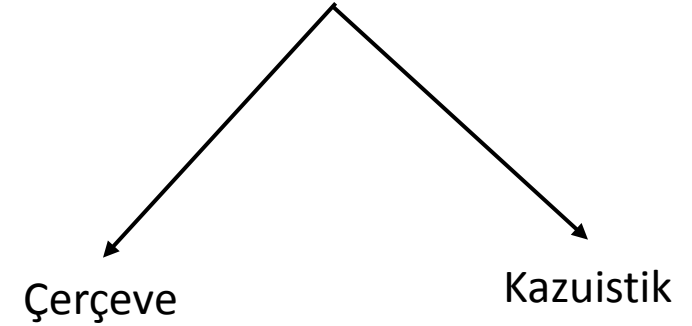
2. Teşkilatı Esasi (1921)

- Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir. → Millî egemenlik ilkesi geldi.
- Kanuni Esasiyi yürürlükten kaldırmamıştır. (İkili anayasa vardır.)
- Meclis hükümeti sistemini benimsemiştir. (Meclis üstünlüğü)
- Yumuşak bir anayasadır.
- Çerçeve bir anayasadır.
- Yürürlüğe girdiği tarihte saltanat ve hilafet problemi çözmemiştir.
- Temel halklar ve yargıdan hiç bahsetmemiştir.

ANAYASALAR YAPILIŞLARINA GÖRE

ANAYASALAR YAZILIŞLARINA GÖRE

Anayasalar Yapılışlarına Göre

Yumuşak

- Anayasayı değiştirmek
- Kanunları değiştirmek
- Kadar kolaysa (1921)

Sert

Zor değiştirilen anayasadır. (1961, 1924, 1982)

- Anayasada değiştirilemez maddeler varsa,
- Anayasa değişikliği için nitelikli bir toplantı ve karar yeter sayısı aranıyorsa
- Anayasa değişikliğinde onay ve halk oylaması safhaları verirse

Anayasalar Yazılışlarına Göre

Çerçeve

Ayrıntılı düzenlemeden yazılmıştır.

Kazuistik

Ayrıntılı düzenlenmiş cümle madde sayıları artmış ve başlangıç metni varsa

1923 Değişiklikleri

- ⇒ Devletin dini İslam'dır ibaresi anayasaya girdi.
- ⇒ Devletin dili Türkçe'dir.
- ⇒ Devletin hükümet şekli Cumhuriyet'tir.
- ⇒ Devlet başkanlığı oluşturulmuştur.

3. 1924 Anayasası

- Hem Kanuni Esasi hem Teşkilatı Esasiyi kaldırarak yürürlüğe girmiştir.
- Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yazılı anayasasıdır.
- Devletin şekli "Cumhuriyettir" → İlk değişmez madde
- Katı ve kazuistik bir anayasadır.
- Katma hükümet sistemini benimsemiştir. (Kabine)
- Çoğunlukçu demokrasi
- Sıkı yönetim, tüzükleri düzenlemiş yönetmelikten hiç söz etmemiştir.
- Yasama yorumlarına yer vermiştir.
- Temel haklara ver vermiş ama güvence altına almamıştır.
- Anayasanın üstünlüğü ilkesini kabul etmiş ama anayasa yargısından bahsetmemiştir.

- ➡ 1928: Devletin dini İslam'dır ibaresi anayasadan çıkarıldı.
 - ➡ 1934: Kadınlara seçme ve seçilme hakkı verildi.
 - ➡ 1937: Atatürk ilkeleri anayasaya girdi (6 ok ilkesi)
 - ➡ 1945: Anayasının dili sadeleştirildi.
 - ➡ 1946: Çok partili hayat ve tek dereceli seçim sistemi
 - ➡ 1950: Gizli oy, açık sayım ilkesi
- değişiklikleri olmuştur.
- ➡ 1930: Kadınlara belediye, 1933 muhtarlık, 1934 milletvekilliği

4. 1961 Anayasası

1961 Anayasası Kurucu Meclis tarafından hazırlanmıştır. Kurucu meclis yeni anayasa ve siyasi partiler kanunu hazırlamak ve TBMM oluşana kadar yasama görevini üstlenen geçici bir meclistir.

- Devletin şekli Cumhuriyettir.
- Katı ve kazuistiktir.
- İlk kez kuvvetler ayrılığı ilkesi benimsenmiştir.
- İlk çoğulcu demokrasi benimsenmiştir.
- İlk kez anayasa yargısı → Anayasa mahkemesi kuruldu.
- İlk kez yüksek Hakimler Kurulu kuruldu.
- İlk kez yüksek Hakimler Kurulu kuruldu.

4. 1961 Anayasası

- ➡ Diyanet İşleri Başkanlığı ve MGK anayasal kuruluş haline getirildi.
- ➡ Devlet Planlama Teşkilatı kuruldu.
- ➡ İlk kez anayasaya "Sosyal Devlet" ilkesi konuldu.
- ➡ İlk kez anayasaya "Hukuk Devleti" ilkesi konuldu.
- ➡ Temel hakları güvence altına alınmıştır.
- ➡ Çift yapılı meclis benimsenmiştir. ➡ Cumhuriyet senatosu
➡ TBMM
- ➡ TRT ve Üniversitelere özerklik verildi.
- ➡ "İnsan haklarına dayalı" devlet ilkesi geldi.

1971 Değişikliği

- ➡ Askeri kanat güçlendirildi.
- ➡ AYİM kuruldu.
- ➡ Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisi verildi.
- ➡ Genel sınırlama sebepleri öngörüldü.
- ➡ 1973 değişikliği DGM kuruldu. (2004'te kalktı)

5. 1982 Anayasası

- Kurucu meclis kuruldu.
- Katı ve kazuistiktir.
- Çoğunlukçu demokrasi modeli.
- Geçiş dönemi öngörmüştür.
- Siyasi tikanlıkları giderici önlemler almıştır.
 - ⇒ Çift yapılı meclisten tek yapılı meclise geçildi
 - ⇒ Cumhurbaşkanı TBMM tarafından 4. turda seçilmezse genel seçimler yenilenir.
(2007 değişikliği halk seçimi)
- YÖK kurulmuştur.
- Olağanüstü KHK ve Cumhurbaşkanlığı kararnamesi düzenlenmiştir.
 - ⇒ Yürütmeyi güçlendirmiş yürütmeyi hem bir yetki hem bir görev olarak düzenlemiştir.
- 1961 anayasası hazırlanırken siyasi partiler anayasa yapımına katılırken 1982 anayasasında dışlanmıştır.

1961 ve 1982 Anayasaları

Benzerlikler

- Kurucu meclis
- Askeri darbe
- Halkoylaması ile kabul edilme

Farklılıkları

- 1982 daha katı ve kazuistiktir.
- 1982 halk tarafından kabul edilirken aynı zamanda cumhurbaşkanı da seçilmiştir.
- 1961 anayasası kabul edilmeyecek olursa tekrardan genel seçimlere gidileceği önemi vardı.
- 1961 anayasasında siyasi partiler varken, 1982'de yoktur.

1982 Anayasası Genel Esasları

- ➡ Başlangıç metni vardır. ➡ Başlangıç metni anayasaya dahildir ve anayasa metnine uygulanan güvencelerden yararlanır.
- ➡ Anayasının kenar başlıkları anayasa metnine dahil değildir.

Başlangıç Metninde

- ➡ Kuvvetler Ayrılığı
- ➡ Atatürk İnkılapçılığı
- ➡ Yurtta Sulh Cihanda Sulh
- ➡ Sosyal Devlet
- ➡ Çağdaş medeniyetlere ulaşma azmi
- ➡ Milli Egemenlik
- ➡ Laik ve Hukuk Devleti İlkelerinden bahsetmiştir.

- ➡ 1. Madde: Devletin şekli Cumhuriyettir.
- ➡ 2. Madde: Türkiye Cumhuriyeti Atatürk Milliyetçiliğine bağlı insan haklarına saygılı, başlangıçta bulunan temel ilkelere dayanan demokratik, laik, sosyal bir hukuk devletidir.
- ➡ 3. Madde: Devletin Bayrağı ➡ Ay Yıldızlı Al Bayrak
 - Devletin Dili ➡ Türkçe
 - Devletin Marşı ➡ İstiklal Marşı
 - Devletin Başkenti ➡ Ankara'dır
- ➡ 4. Madde: İlk 3 madde değiştirilemez, değiştirilmesi teklif dahi edilemez.

Laik Devlet

- ➡ Devletin resim dini yoktur.
- ➡ Devlet bütün vatandaşlarına eşit davranır, herkese din ve vicdan özgürlüğü sağlar.
- ➡ Devlet dini kamusal bir hizmet olarak verir. (Diyanet İşleri Başkanlığı, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi)
- ➡ Laik devlette mutlak ve sınırsız olan din ve vicdan özgürlüğüdür, ibadet hakkı ise mutlak ve sınırsız değildir.

Atatürk Milliyetçiliği (1937'de anayasa girdi):

- Subjektif milliyetçiliktir.
- Geçmişte bir arada bulunan gelecekte de bir arada yaşaması arzusuna sahip ortak bir tarihi mirasa ve kültüre sahip vatandaşlık bağıyla bağlı olarak yapılan milliyetçiliktir.
- Devlet dili Türkçe'dir.
- Atatürk Dil ve Tarih Kurumu
- Anayasa 66. maddesi → Türk Devletin vatandaşlık bağıyla bağlı olan herkes Türk'tür.

Hukuk Devleti

- Yasama, yürütme ve idari faaliyetler yargısal denetime tabidir.
- Yargılamalar alenidir.
- Temel hak ve hürriyetler tanınır ve güvence altına alınır.
- İdari faaliyetlere belirlidir ve idarenin mali sorumluluğu vardır.
- Anayasa üstün ve bağlayıcıdır.
- Kuvvetler ayrılığı ilkesi tam olarak benimsenmiştir.

Kanuni Hakim Güvencesi

Hiç kimse kanunen tabi olmadığı mahkeme dışında başka bir mercide yargılanamaz.

Adil yargılama Hakkı:

Kişinin davalı veya davacı olarak idia ve savunmada bulunma hakkıdır.

Hukukun Genel İlkelerine Bağlılık:

- Kazanılmış haklara sahip olmak
- Kanunların geçmişe yürümezliği
- İyi niyet

Sosyal Devlet

Vatandaşların durumlarını iyileştiren onlara asgari bir yaşama düzeyi sağlayan haklara yer verin bunu da kendine görev edinen devlettir.

→ Devlet hakları mali kaynaklar ölçüsünde yerine getirir.

Amaçları

- Sosyal ve ekonomik refahı sağlamak
- İşsizliği önlemek
- Fırsat eşitliğini sağlamak
- Milli geliri adaletli bir şekilde dağıtmak
- Çalışma şartlarını iyileştirmek

Araçları

- Vergilendirme
- Kamusallaştırma
- Devletleştirme
- Planlama
- Sosyal haklara yer verme

BİLGİ KÜPÜ

Kamulaştırma (İstimlak)

Devletin özel mülkiyetteki taşınmaz bir araziyi bedel ödeyerek satın olmasıdır.
(Kamu üstün)

BİLGİ KÜPÜ

İstimval

Olağanüstü durumlarda devletin taşınır mallara geçici olarak el koymasidir.

NOT

10. Kalkınma Planı (2014 – 2018) uygulanmaktadır.

Demokratik Devlet

Genel Oy İlkesi

İrk, dil, din, cinsiyet ayrımı olmaksızın herkesin oy kullanmasıdır. (1394 tam anlamıyla gerçekleşti)

Oy Kullanabilecekler

- TC vatandaşı olmak
- 18 yaşını doldurmak
- Seçmen kütüğünde kayıtlı olmak

Not: Taksirli suçlardan hüküm giyenler ve tutuklular oy kullanabilir.

Oy Kullanamayacaklar

- Silah altındaki er ve erbaşlar
- Askeri öğrenciler
- Mümeyyiz olmayanlar
- Kasıtlı suçlardan dolayı hüküm de oy ceza infaz kurumlarında bulunanlar

**BİLGİ
KÜPÜ**

Eşit Oy İlkesi

Herkesin bir oyunun olması ve herkesin oyunun birbirine eşit olmasıdır.

**BİLGİ
KÜPÜ**

Tek Dereceli Seçim

1946 gizli oy, açık sayım, 1950

**BİLGİ
KÜPÜ**

Serbest Oy İlkesi

Seçimlerde oy kullanıp kullanmama konusunda serbestçe hareket edebilmesidir.

SEÇİM TÜRLERİ

- A) GENEL SEÇİM:** 1982 Anayasasına göre 5 yılda bir yapılan milletvekili seçimidir. Tek dereceli olup nispi temsil sistemine göre, eşit ve gizli oyla, bütün yurttta aynı günde, yargı yönetimi ve denetimi altında yapılır.
- B) ARA SEÇİM:** TBMM üyeliklerinde belirli kişi sayısında boşalma olması hâlinde yapılan seçimdir.

1. Genel Seçimler

- 2017 Anayasa değişikliğine göre genel seçimler **5** yılda bir yapılacaktır.
- TBMM genel seçimi ile Cumhurbaşkanlığı seçimi 2017 anayasa değişikliğine göre artık birlikte yapılacaktır.
- Cumhurbaşkanı seçimlerin yenilenmesine karar vermesi halinde TBMM seçimleri ile Cumhurbaşkanlığı seçimi birlikte yapılacaktır.

Seçimlerin Yenilenmesi

1. TBMM (Meclis üye tam sayısının **3/5** çoğunluğu ile)
2. Cumhurbaşkanı

- Seçimlerin birlikte yenilenmesine karar verilen meclisin ve Cumhurbaşkanının görev ve yetkileri yeni meclisin ve Cumhurbaşkanınının göreve başlamasına kadar devam eder.
- Seçilen meclis ve Cumhurbaşkanınının görev süresi **5** yıldır.
- **Savaş** sebebiyle seçimler **1** yıllığına geriye bırakılabilir. Bu kararı almaya yetkili organ TBMM'dir.

2. Ara Seçimler

- ⇒ Ara seçimler bir yasama yılında 1 kere yapılır
- ⇒ Genel seçimlerden 30 ay geçmedikçe
- ⇒ Genel seçimlere 1 yıl kala yapılamaz
- ⇒ İlk 30 ayın istisnası → % 5 boşalma
 - ↳ Bir ilin seçim çevresi kalmaz ise
- ⇒ Son 1 yılın istisnası → Bir ilin seçim çevresi kalmaz ise

BİR YASAMA YILI
5 YIL

2018
Genel Seçim

Ara Seçim
Dönemi

2023 Genel
Seçim

İlk 30 AY

Son 1 Yıl

İstisnaları:

- %5'lik Boşalma
- - Bir ilin seçim çevresi kalmaması

İstisnaları

- Bir ilin seçim çevresi kalmaması

Ara seçime karar verme yetkili organ TBMM'dir. Ara seçim 90 gün sonraki ilk Pazar günü yapılır.

BİLGİ KÜPÜ

Yerel seçimler 5 yılda bir yapılır.

NOT

Seçimler sadece savaş sebebiyle TBMM tarafından 1 yıl ertelenebilir.

NOT

T.C seçim sistemi Nisbi temisile dayalı, ülke barajlı, D hont sistemidir. (Baraj % 10)

Siyasi Partiler

→ 30 gerçek kişi önceden izin almaksızın siyasi parti kurabilir.

Üye Olabilecekler

- T.C vatandaşı olmak
- 18 yaşını doldurmak
- Medeni hakları kullanmaya ehil

Üye Olamayacaklar

- Hakim ve savcılar
- Yüksek yargı mensupları
- Türk Silahlı Kuvvetleri mensupları
- Kamu çalışanları
- Yüksek Öğrenim öncesi öğrenciler

NOT

Yükseköğretim elemanları merkez karar organlarında bulunmak şartıyla üye olabilir.

NOT

%3 barajını aşan partilere devlet hakça ve yeterli düzeyde mali yardım yapar.

Siyasi Partiler Eylem İçtüzük ve Programlarında:

- ⇒ Devletin bağımsızlığına bölünmez bütünlüğüne aykırı
- ⇒ Laik ve demokratik cumhuriyetin ilkelerine aykırı
- ⇒ İnsan haklarına eşitlik ilkesine ve milli egemenliğe aykırı
- ⇒ Sınıf ve zümre diktatörlüğünü savunamaz
- ⇒ Suç işlenmesine teşvik edemezler
- 👉 Siyasi partilerin kapatılmasına ilişkin davayı Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı → Anayasa mahkemesine açar.
- 👉 2010 değişikliği ile Anayasa Mahkemesini bir siyasi partiyi kapatabilmesi için veya devlet yardımından kısmen, tamamen mahrum edilmesi için toplantıya katılanların 2/3 oy çoğunluğu şarttır.
- 👉 Kapatılan bir siyasi parti başka bir ad altında kurulamaz.
- 👉 Siyasi partiler yabancı bir devletten veya Türk uyruğunda olmayan özel/tüzel kişiden mali yardım alamaz.
- 👉 Siyasi partiler ticari faaliyette bulunamaz
- 👉 Siyasi partilerin mali denetemi Anayasa Mahkemesi yapar. Sayıştaydan da yardım alır.
- 👉 2010 değişikliği Anayasa mahkemesi bir siyasi partinin kapatılmasına eylem ve beyanlarıyla sebep olan bir kişinin milletvekilliğini artık düşüremez. Sadece 54 yıl siyaset yapma yasağı getirir.

TEMEL HAK ve HÜRRİYETLER

- **Kişî Hak ve Ödevleri** (Negatif Statü Hakları, Koruyucu Haklar, I. Kuşak Haklar)
- **Sosyal, Ekonomik Hak ve Ödevler** (Pozitif Statü Hakları, İsteme Hakları, II. Kuşak Haklar)
- **Siyasi Hak ve Ödevler** (Aktif Statü Hakları, Katılma Hakları)

Kişinin Hak ve Ödevleri (Negatif Statü Hakları)

- Kişinin maddi ve manevi varlığının dokunulmazlığı
- Zorla çalıştırma yasağı (Angarya yasaktır)
- Kişi hürriyeti ve güvenliği (Yakalanan veya tutuklanan 48 saat toplu işlenen suçlarda en çok 4 gün içinde hakim önüne çıkartılır)
- Özel hayatın gizliliği
- Konut dokunulmazlığı
- Haberleşme hürriyeti
- Yerleşme ve seyahat hürriyeti
- Din ve vicdan özgürlüğü
- Düşünce ve kanat hürriyeti
- Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti
- Bilim ve sanat hürriyeti
- Basın hürriyeti süreli ve süresiz yayın hakkı
- Düzeltme ve cevap hakkı
- Dernek kurma hürriyeti toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı
- Mülkiyet hakkı
- Hak arama hürriyeti, kanuni hakim güvencesi
- İspat hakkı

Sosyal ve Ekonomik Haklar (Pozitif Statü Hakları)

- ⇒ Ailenin korunması
- ⇒ Eğitim ve öğrenim hakkı
- ⇒ Kıyılardan yararlanma hakkı
- ⇒ Kamulaştırma, devletleştirme, özelleştirme
- ⇒ Çalışma ve sözleşme hürriyeti
- ⇒ Dinlenme hakkı
- ⇒ Sendika karma hakkı
- ⇒ Toplu iş sözleşmesi hakkı
- ⇒ Grev ve lokavt hakkı
- ⇒ Ücrette adaletin sağlanması
- ⇒ Sağlık hizmetleri ve çevrenin korunması
- ⇒ Konut hakkı
- ⇒ Gençliğin korunması ve sporun geliştirilmesi
- ⇒ Sosyal güvenlik hakkı
- ⇒ Tarih, kültür, tabiat varlıkları, sanat ve sanatçının korunması
- ⇒ Toprak mülkiyeti

Siyasi Haklar ve Ödevler (Aktif Statü Hakları)

- ⇒ Türk vatandaşlığı (Türk anadan ya da badana doğan herkes Türk'tür.)
- ⇒ Seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakkı
- ⇒ Siyasi parti kurma, üye olma ve partiden ayrılma hakkı
- ⇒ Kamu hizmetine girme hakkı
- ⇒ Vatan hizmeti
- ⇒ Vergi ödeme
- ⇒ Dilekçe hakkı
- ⇒ Bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı
- 👉 2010 Değişikliği ⇒ Seyahat hürriyeti hakim kararıyla suç işleminin önlenmesi amacıyla sınırlandırılabilir.
- 👉 Basınla ilgili her şey ⇒ Kişisel
- 👉 Dernek kurma ⇒ **Kişisel**
- 👉 Siyasi Parti ⇒ Siyasi haklardır.
- 👉 Lokavt ⇒ İşverenler 1982 Grev ⇒ İşçiler 1961
- 👉 Hem hak hem ödev olan ⇒ **Eğitim ve Öğretim**
 - ⇒ Askerlik
 - ⇒ Çalışma hakkı ve ödevi
- 👉 1995 değişikliği ⇒ Memurlar bir sendikaya üye olabilir.
- 2010 değişikliği ⇒ Bir memur birden fazla sendikaya üye olabilir.
- 2010 değişikliği ⇒ Memurlarda toplu iş sözleşmesi hakkı vardır.
- 2010 ⇒ Yeni bir kurum ⇒ Kamu Yüksek Hakemler Kurulu

📁 Mütakubiliyet → Karşılıklı dilekçe hakkı

📁 2010 değişikliği → Yeni siyasi hak → bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma

📁 Kamu Denetçisini → TBMM seçer.

NOT

Kamu Baş Denetçisinin kararları bağlayıcı değildir. Uzlaşma sağlayıcıdır.

DEVLETİN KUVVETLERİ

```
graph TD; A[DEVLETİN KUVVETLERİ] --> B[YASAMA]; A --> C[YÜRÜTME]; A --> D[YARGI]; B --- E[TBMM]; C --- F[CUMHURBAŞKANI]; D --- G["BAĞIMSIZ ve TARAFSIZ MAHKEMELER"]
```

YASAMA

TBMM

YÜRÜTME

CUMHURBAŞKANI

YARGI

BAĞIMSIZ ve
TARAFSIZ
MAHKEMELER

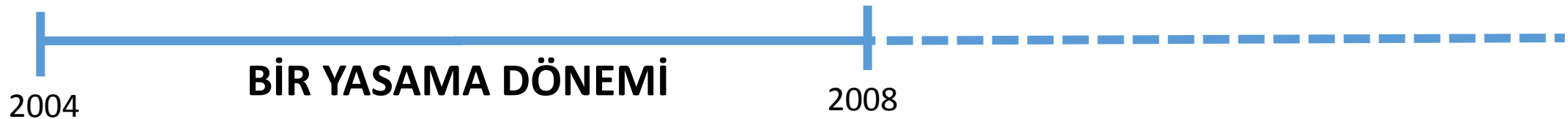
Dokunulmazlık

a.) Yasama Sorumsuzluğu (MUTLAK)

1.) OY

2.) SÖZ

3.) DÜŞÜNCE

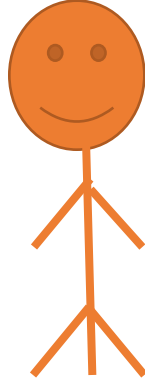
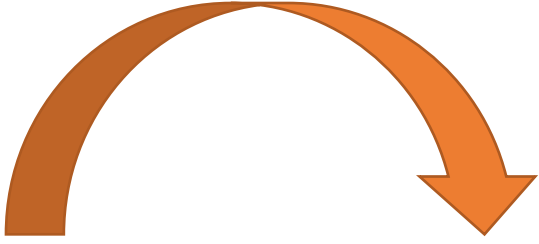
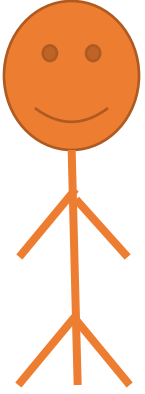
b.) Yasama Dokunulmazlığı (NİSbİ)

1.) TUTULAMAZ

2.) TUTUKLANAMAZ

3.) SORGULANAMAZ

4.) YARGILANAMAZ

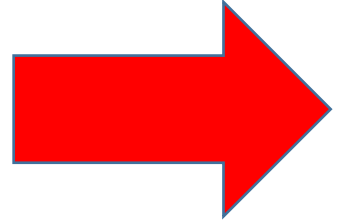

2004

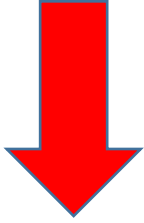
BİR YASAMA DÖNEMİ

2009

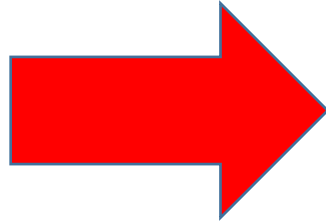
Dokunulmazlığın Kaldırılması

TBMM

7 / 15

ANAYASA

MAHKEMESİ

Dokunulmazlığın Kendiliğinden Kalkması

- ➡ Ağır cezayı gerektiren bir suçüstü halinde kendiliğinden düşer.
- ➡ Soruşturması seçimden önce başlamış olmak şartıyla anayasanın 14. maddesine giren suçlardan birini işletse dokunulmazlık kendiliğinden düşer.

Milletvekilliğinin Sona Ermesi

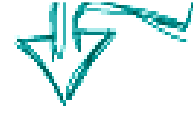
Kendiliğinden

- Ölüm
- Gaiplik
- TC vatandaşlığı kaybı
- Cumhurbaşkanı olması
- Yeniden seçilememesi
- Cumhurbaşkanı Yardımcısı ve Bakan seçilmesi

Meclis Kararıyla

- İstifa
- Milletvekilliğiyle bağdaşmayan bir görevi sürdürmekte ısrar etme
- Meclis çalışmaların izinsiz veya özürsüz olarak 1 ay içinde 5 bilşim günü katılmazsa

Yargı kararıyla

- Kısıtlama
- Milletvekilliğine engel bir suçtan dolayı kesin hüküm giyerse (Karar meclis genel kuruluna bildirildiği an milletvekilliği düşer.)

**7 / 15 = Anayasa
Mahkemesi**

TBMM'nin Görev ve Yetkileri

- Kanun yapmak, değiştirmek, kaldırmak
- Para basılmasına karar vermek
- Bakanları, Cumhurbaşkanı'nı, Cumhurbaşkanı yardımcılarını Yüce Divan'a sevk etmek
- İç Tüzük yapmak (Meclis çalışmaları kılık-kıyafet gibi)
- Milletler arası Antlaşmaları onaylanmasını uygun bulmak
- Genel ve özel af çıkarmak (3/5 nitelikli oy çoğunluğu)
- Olağanüstü Hal ve sıkı yönetim kararlarını onaylamak ve süresini uzatmak
- Bütçe ve kesin hesap kanun tasarılarını görüşüp karara bağlamak
- Savaş ilan etmek, yabancı ülkeye asker göndermek
- Erken seçim ilan etmek
- Kalkınma planlarını onaylamak

TBMM'nin Seçtiği Üyeler

a.) TBMM BAŞKANI

İSMAİL KAHRAMAN

TBMM'nin Seçtiği Üyeler

b.) **K**amu Baş denetçisi

c.) **A**nayasa Mahkemesi Üyeleri

d.) **R**TÜK Üyeleri

e.) **S**ayıştay Başkan ve Üyeleri

f.) HSK (Hakimler ve Savcılar Kurulu)'na üye seçmek (2017 anayasa değişikliği)

- TBMM,HSK'ya 7 üye seçer.

Kanunlar

~~Bakanlar Kurulu~~ → ~~Kanun tasarısı~~ → ~~Tüm bakanların imzası gerekir.~~

Milletvekili → Kanun teklifi → Bir milletvekili yeterli

TBMM Başkanı → Komisyon (görüşür, inceler)

Genel Kurulda Oylama

Karar Yeter Sayısı

→ Toplantıya katılanların salt çoğunluğu

→ Hiçbir şekilde meclis üye tam sayısını $\frac{1}{4}$ 'ünün 1 fazlasından az olamaz. (151 den az olamaz)

Toplantı Yeter Sayısı

→ Meclis üye tam sayısının $\frac{1}{3}$ ü
(200 milletvekili)

Kanunların Yürürlüğe Girmesi

Cumhurbaşkanı **Resmi Gazetede Yayım**
15 gün içinde

Resmi Gazetede Yayım **45 Gün sonra**
yürürlüğe girer.

Seçim Kanunları resmi gazetede yayımlanmasından 1 yıl sonra yürürlüğe girer. 2017 anayasa değişikliğine göre; Cumhurbaşkanı tarafından Veto edilen kanun meclis üye tamsayısının salt çoğunluğu ile kabul edilir ise Cumhurbaşkanı tarafından resmi gazetede yayımlanmak zorundadır.

Bütçe kanunu

Cumhurbaşkanı

Teklif (Mali yılbaşından 75 gün önce)

Meclis Başkanı

Komisyon (55 gün içinde görüşür)

Meclis Başkanı

Genel kurulda oylama

Karar yeter sayısı

(Toplantıya katılanların
salt çoğunluğu)

Toplantı yeter sayısı

(Meclis üye tamsayısının
üçte biri)

- 2017 anayasa değişikliğine göre bütçe kanunun süresinde yürürlüğe konulmaması hâlinde geçici bir bütçe kanunu çıkartılır.
- Bütçe kanunu için yargı yolu açıktır. Anayasa mahkemesi tarafından denetlenebilir.

Kanunla

- Para basılmasına karar vermek
- Af ilan etmek (af kanunu)
- Milletler arası antlaşmalara uygun bulmak
- Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisi vermek
- Bütçe ve kesin hesap işlemleri
- Bir ili ilçenin kurulması, kaldırılması ad ve merkezin değiştirilmesi
- Millet Vekillerinin ödeneklerinin belirlenmesi

Parlamento Kararıyla

- Savaş ilan etmek
- Erken seçim ilan etmek
- İç tüzük yapmak
- Güven oylaması, meclis denetim uygulamaları, milletvekilliğinin düşmesi
- Meclisin ara tatil vermesi
- Ohal kararlarını onaylamak ve süresini uzatmak
- Seçimle ilgili almış olduğu görevler
- Dokunulmazlığı kaldırmak
- Milletvekilliğini düşürmek

BİLGİ KÜPÜ

Anayasa mahkemesi sadece 3 parlamento kararını denetler.

- Dokunulmazlığın kaldırılması
- Milletvekilliğinin düşürülmesi
- İç tüzük

TBMM'nin Çalışma Düzeni

- ➡ Yasama dönemi ➡ İki milletvekilliği seçim süresi arasında zaman aralığı **5** yıl
- ➡ Yasama Yılı ➡ 1 Ekim 30 Eylül
- ➡ Birleşim ➡ Genel Kurulun belirli bir gününde açılan toplantıdır
- ➡ Oturum ➡ Birleşimin ara ile bölünen kısımlarıdır

TBMM'nin Çalışma Düzeni

- ⇒ Meclis her yıl Ekim ayında kendiliğinden toplanır
- ⇒ Meclis bir yasama yılı içerisinde en fazla ³AY tatil yapar
- ⇒ Meclis tatil dışında çalışmalarına ¹⁵GÜN ara verebilir. (İstediği kadar ara verebilir)
- ⇒ Meclis tatilde veya aradayken toplanır ise meclis olağanüstü toplanmış sayılır

Meclisi doğrudan → Cumhurbaşkanı,

Meclisi dolaylı → ~~Bakanlar Kurulu,~~

TBMM Başkanı

Meclis üye
tamsayısının beşte
biri (120 mlv.)

TBMM Başkanlık Divanı

- 1.) MECLİS BAŞKANI**
- 2.) BAŞKAN VEKİLLERİ**
- 3.) KATİP ÜYELER**
- 4.) İDARİ AMİRLER**

NOT

Meclis Başkanlık divanı siyasi parti gruplarının üye sayısı oranına göre oluşturulur.

Meclis Başkanı

TBMM tarafından meclis içerisinde seçilir (Milletvekili olması zorunlu) Meclis toplanmasından 5 gün içinde gizli oyla seçilir.

- ⇒ 1. Tur: 2/3 **(400)**
- ⇒ 2. Tur: 2/3 **(400)**
- ⇒ 3. Tur: Meclis üye tam sayısının salt çoğunluğu **(301)**
- ⇒ 4. Tur: Oyların çoğunluğu

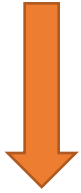
BİLGİ KÜPÜ

- Meclis Başkanı seçilen kişinin milletvekilliği düşmez, siyasi partiyle ilişkisi kesilmez, siyasi faaliyette bulunamaz.
- Oy kullanma hakkı yoktur. Toplantı yeter sayısına dahil karar yeter sayısına dahil değildir.
- Başkan vekilleri toplantı yürütmediği süre içinde oy kullanabilir.

5 yıl

2003

1. BAŞKAN

2 YIL

2. BAŞKAN

YASAMA DÖNEMİ BİTENE KADAR

2008

Meclis Başkanı Görev ve Yetkileri

- ⇒ Meclisi resen veya 1/5 milletvekili istemiyle toplantıya çağırmak
- ⇒ ~~Cumhurbaşkanlığına vekalet etmek (hastalık, ölüm, yurt dışına çıkmak, çekilme)~~
- ⇒ ~~Cumhurbaşkanı seçimleri yenilendiğinde görüş bildirir~~
- ⇒ TBMM komisyonlarını denetler
- ⇒ TBMM'nin idari, mali ve kolluk faaliyetlerini denetler
- ⇒ Toplantıları yönetmek ve toplantı gündemini hazırlamak

SİYASİ PARTİ GRUPLARI

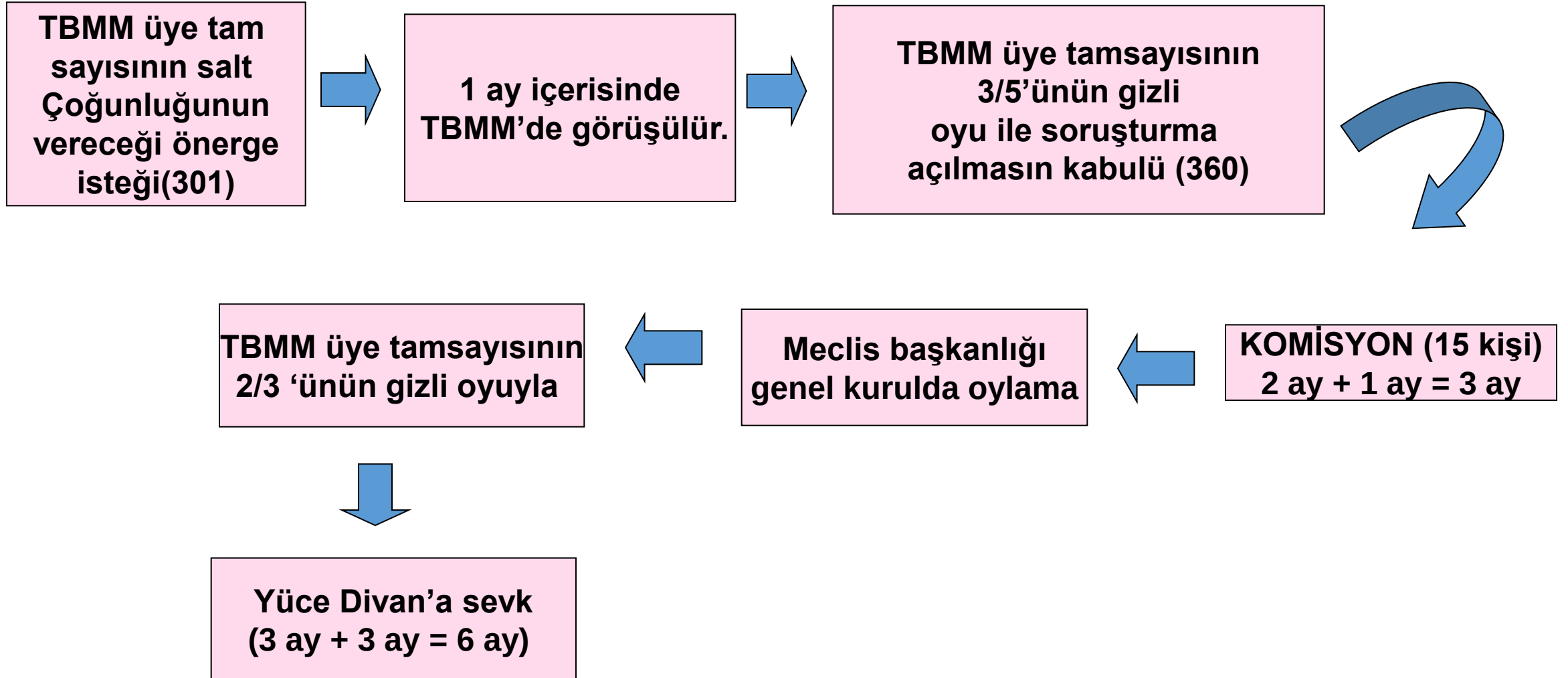
- TBMM’de en az **20 milletvekili** bulunan bir siyasi partinin oluşturduğu gruptur.
- Anayasa Mahkemesine iptal davası açabilirler.En fazla üyeye sahip iki siyasi parti grubu iptal davası açabilir..(**2017 Anayasa değişikliği**)
- Cumhurbaşkanlığı için aday gösterebilirler (**2017 Anayasa değişikliği**)
- Meclis Başkanlığı için aday gösteremezler.

TBMM'nin Bilgi Edinme ve Denetim Yolları

- 1.) YAZILI SORU**
- 2.) GENEL GÖRÜŞME**
- 3.) MECLİS ARAŞTIRMASI**
- 4.) ~~GENSORU~~**
- 5.) MECLİS SORUŞTURMASI**

Meclis Soruşturması (Cezai Sorumluluk/Bireysel)

- Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar hakkında istenir.

Oy Kullanabilecekler

- TC vatandaşı olmak
- 18 yaşını doldurmak
- Seçmen kütüğünde kayıtlı olmak

*Not: Taksirli suçlardan hüküm giyenler
ve tutuklular oy kullanabilir.*

Oy Kullanamayacaklar

- Silah altındaki er ve erbaşlar
- Askeri öğrenciler
- Temyiz kudretinden yoksun kişi
- Kasıtlı suçlardan dolayı hüküm de oy ceza infaz kurumlarında bulunanlar

SİYASİ PARTİYE;

Üye Olabilecekler

- T.C vatandaşı olmak
- 18 yaşını doldurmak
- Medeni hakları kullanmaya ehil

Üye Olamayacaklar

- Hakim ve savcılar
- Yüksek yargı mensupları
- Türk Silahlı Kuvvetleri mensupları
- Kamu çalışanları
- Yüksek Öğrenim öncesi öğrenciler

**NOT: YÜKSEKÖĞRETİM ELEMANLARI
SİYASİ PARTİYE ÜYE OLABİLİR**

Görevinden Çekilmedikçe Milletvekili Olamayacaklar ;

➔ Hakim ve Savcılar

➔ Yüksek Yargı Mensupları

➔ Türk Silahlı Kuvvetleri üyeleri

➔ Kamu çalışanları

➔ Yüksek öğretim elemanları

} Milletvekili seçilmezlerse mesleğe geri dönemezler.

} Milletvekili seçilemezlerse mesleğe geri dönebilirler.

Milletvekili Olma Şartları

- ⇒ TC vatandaşı
- ⇒ En az 18 yaşını doldurmuş olmak
- ⇒ En az ilkokul mezunu olmak
- ⇒ Askerlik ile ilişkisi olmamış olmak
- ⇒ Kısıtlı olmamak
- ⇒ Kamu haklarından mahrum olmamak
- ⇒ **Kasıtlı** suçtan toplam **1 yıl** veya daha fazla hüküm giymemiş olmak
- ⇒ Taksirli suçtan hüküm giyen veya affa uğrayan olabilir
- ⇒ Bazı suçlarda 1 gün bile ceza alınmış olsa milletvekili olunamaz; zimmet, rüşvet, irtikap, ihaleye fesat karıştırmak, devlet sırlarını açığa çıkarmak, kaçakçılık, hırsızlık, dolandırıcılık, gibi yüz kızartıcı suçtan hüküm giymek ve törer olaylarına karışmak

Memur Olma Şartları

- ➔ TC Vatandaşı olmak
- ➔ 18 Yaşını doldurmuş olmak
- ➔ Askerliği ile ilişkisi olmamış olmak
- ➔ En az Ortaokul mezunu olmak
- ➔ Kasıtlı bir suçtan dolayı toplam 1 yıl ve daha fazla hüküm giymemiş olmak
- ➔ Yüz kızartıcı suçlardan dolayı hüküm giymemiş olmak (Zimmet, Rüşvet, İhaleye Fesat Karıştırmak, Kaçakçılık, Dolandırıcılık, Terör)
- ➔ Kamu Haklarından mahrum olmamak

YÜRÜTME

A.) CUMHURBAŞKANI
(Monist Yapılanma)

B.) BAKANLAR KURULU

C. Başkan Olabilme Şartları

- 1.) T.C. Vatandaşı olmak**
- 2.) 40 Yaşını doldurmuş olmak**
- 3.) Yükseköğretim Mezunu olmak**
- 4.) M.vekili Seçilme yeterliliğine sahip olmak.**

1982 Anayasasına Göre:

**Cumhurbaşkanı Halk tarafından 5
yıllığına seçilir.**

**Bir kişi en fazla 2 defa
cumhurbaşkanı seçilebilir.**

Aday Gösterilebilecekler

→ Siyasi parti grupları

→ En son yapılan genel seçimlerde toplam geçerli oyların tek başına veya birlikte en az % 5'ini almış siyasi partiler

→ En az yüz bin seçmenin imzası

I. TUR

SALT ÇOĞUNLUK

A => %40

B => %30

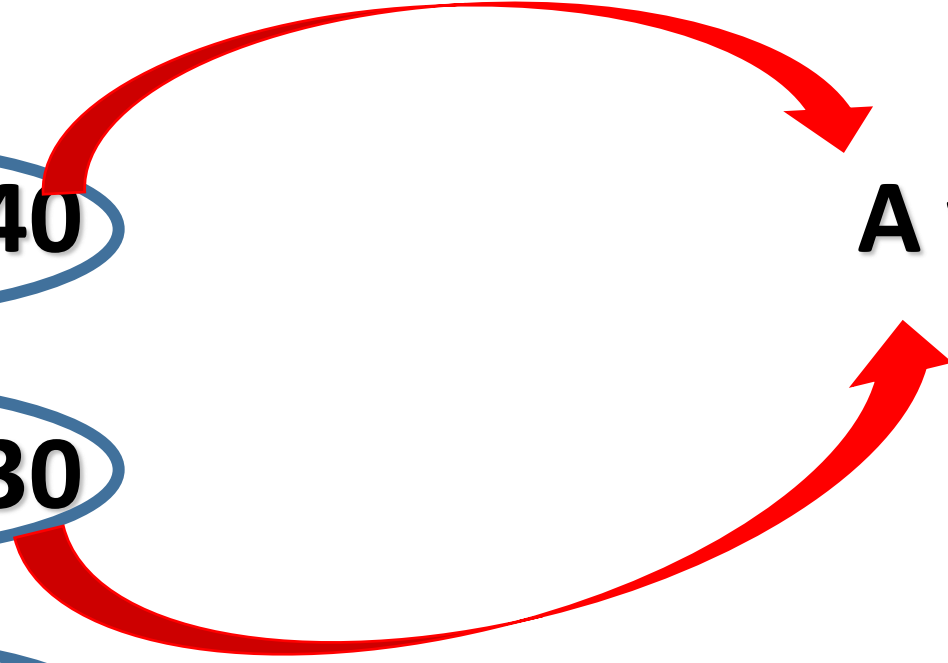
C => %20

D => %10

II. TUR

OYLARIN ÇOĞUNLUĞU

A ve B

CUMHURBAŞKANININ GÖREV VE YETKİLERİ

- ⇒ Gerekli gördüğünde yasama yılının ilk günü TBMM'de açılış konuşması yapmak
- ⇒ TBMM'yi gerektiğinde toplantıya çağırmak kanunları yapılmamak
- ⇒ Kanunları tekrar görüşülmek üzere TBMM'ye göndermek
- ⇒ Anayasa değişikliklerini gerek gördüğünde halkoyuna sunmak
- ⇒ Kanun, KHK; iç tüzük hem şekil hem esas yönünden iptali için Anayasa Mahkemesine Dava açmak, Anayasa değişikliklerini şekil yönünden iptal davası açmak
- ⇒ TBMM seçimlerinin yenilenmesine karar vermek

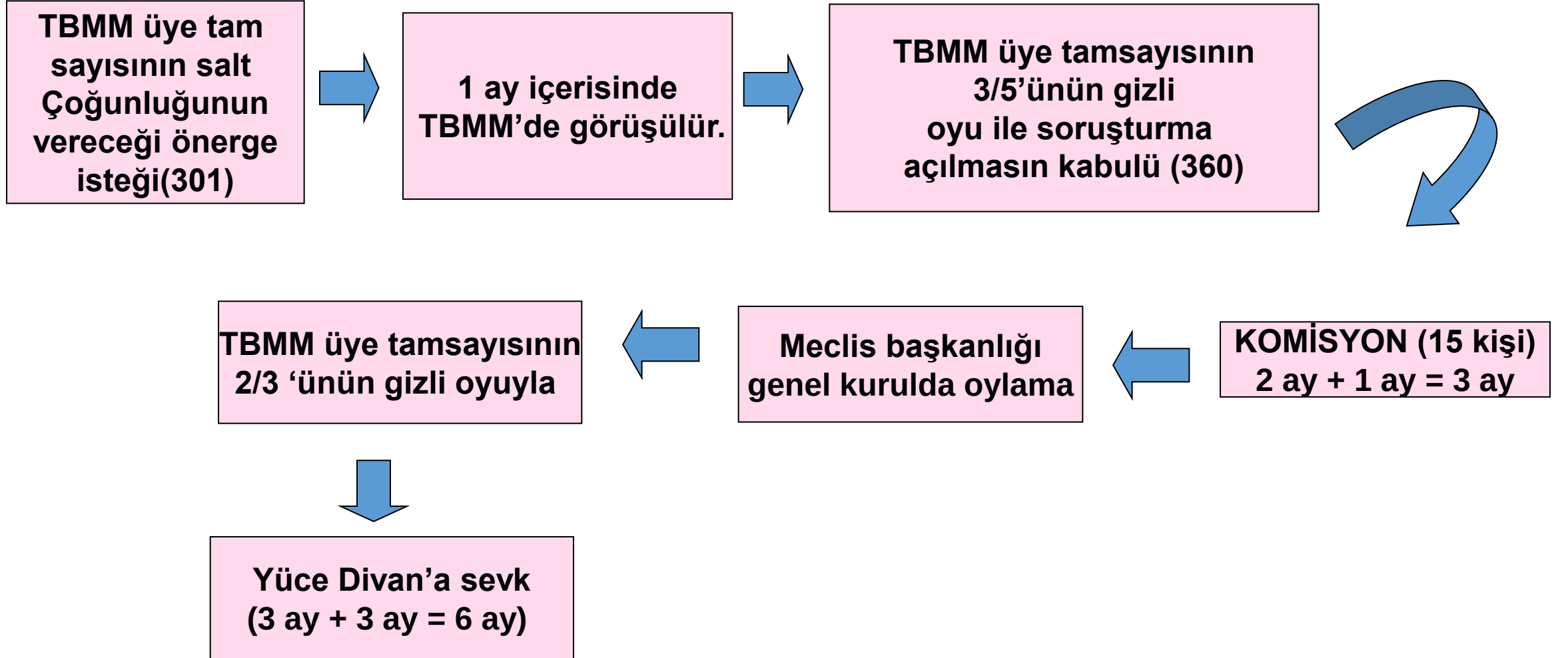
- ⇒ Anayasa Mahkemesi üyelerini seçmek
- ⇒ Danıştay'ın üyelerinin 1/4'ünü seçmek
- ⇒ Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısını ve vekilini seçmek
- ⇒ HSYK üyelerini seçmek
- ⇒ ~~Askeri Yargıtay ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi üyelerini seçmek~~

- ⇒ Bakanları atamak
- ⇒ Yabancı devletlere temsilci göndermek ve kabul etmek
- ⇒ Milletlerarası Antlaşmaları onaylamak ve yayımlamak
- ⇒ TSK'nın kullanılmasına karar vermek
- ⇒ MGK'yı toplantıya çağırarak
- ⇒ Sürekli hastalık, sakatlık, kocama gibi sebeplerle belirli kişilerin cezaları hafifletmek veya kaldırmak
- ⇒ Devlet Denetleme Kurulu üyelerini seçmek
- ⇒ YÖK üyelerini ve Rektörlerini atamak

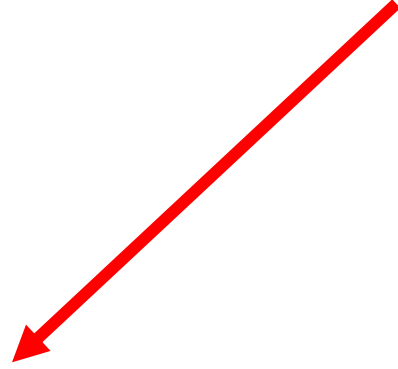
2017 ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİNE GÖRE CUMHURBAŞKANI'NIN YENİ GÖREV VE YETKİLERİ

- TSK'nın yurt savunmasına hazırlanmasında TBMM'ye karşı sorumludur.
- Cumhurbaşkanı yardımcılarını seçmek ve atamak
- Yönetmelik çıkartmak
- Yürütmeye ilişkin konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkartmak
- Üst kademe yöneticilerini atamak ve görevlerine son vermek
- Olağanüstü hal ilan etmek
- Ülkenin iç ve dış siyaseti hakkında TBMM'ye mesaj vermek
- Bütçe kanununu teklif etmek

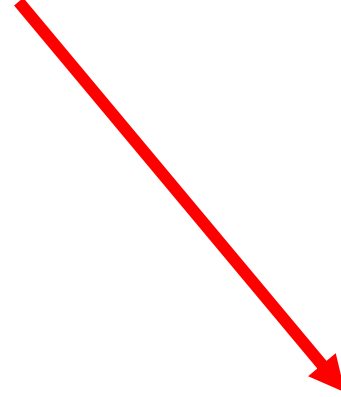
Cumhurbaşkanı'nın cezai sorumluluğu

Cumhurbaşkanlığı teşkilatı

~~Cumhurbaşkanlığı
genel sekreterliği~~

Devlet denetleme kurulu

~~Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği~~

~~Kuruluşu, teşkilatı, yapısı, personel atamaları işlemleri Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile olur.~~

~~⇒ İdari bir teşkilattır ama kanunla kurulmanın bir istisnasıdır. Kararname ile kurulmuştur.~~

Devlet Denetleme Kurulu

⇒ İdarenin hukuka uygunluğuna düzenli ve verimli çalışmasını sağlamak amacıyla Cumhurbaşkanının istemi üzerine denetleme yapar. Hem üyesinin hem başkanını Cumhurbaşkanı seçer.

⇒ Devlet Denetleme Kurulunun işleyişi, üyelerinin görev ve süresi ve diğer özlük işleri **Cumhurbaşkanlığı kararnamesi** ile düzenlenir. DDK kurumlar hakkında **idari soruşturma** açabilir. (2017 Anayasa Değişikliği)

Denetleyebilecekleri

- ⇒ Kamu Kurumu ve Kuruluşları
- ⇒ Kamu Kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları
- ⇒ İşçi ve işveren meslek kuruluşları
- ⇒ Kamuya yararlı dernek ve vakıflar
- ⇒ TSK (2017 Anayasa değişikliği)

Denetleyemeyecekleri

- ⇒ ~~TSK~~
- ⇒ Yargı Organları

Milli Güvenlik Kurulu (MGK)

- 1961 Anayasası ile anayasal bir kuruluş haline getirilmiştir.Devletin güvenliği ve uygulanacak siyasetin tayini için **2 ayda** bir toplanır.
- **Cumhurbaşkanı** başkanlığında
- Cumhurbaşkanı yardımcıları
- Adalet Bakanı
- İçişleri Bakanı
- Dışişleri Bakanı
- Milli Savunma Bakanı
- Genel Kurmay Başkanı
- Kuvvet Komutanlıkları
- ~~Jandarma Genel Komutanlığı~~

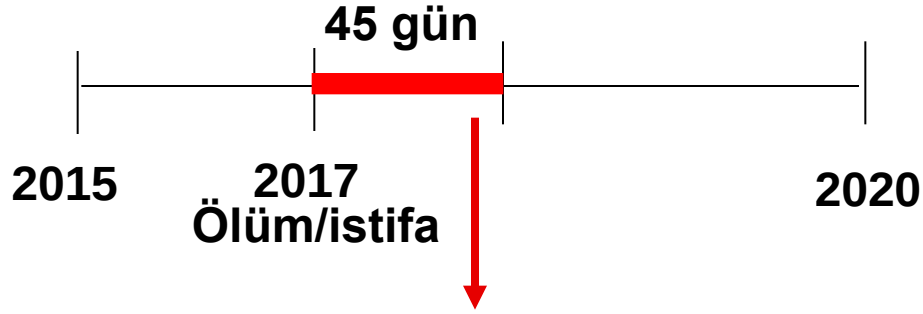
- Milli Güvenlik Kurulunun gündemi **Cumhurbaşkanı yardımcıları** ve **Genelkurmay Başkanının** önerileri dikkate alınarak Cumhurbaşkanı tarafından düzenlenir.
- Cumhurbaşkanının katılmadığı durumlarda MGK, **Cumhurbaşkanı yardımcısının** başkanlığında toplanır.
- MGK Genel Sekreterliğinin teşkilatı ve görevleri **Cumhurbaşkanlığı kararnamesi** ile düzenlenir.
- Milli Güvenlik Kurulunun kararları bağlayıcı değildir, **tavsiye** niteliğindedir.

Cumhurbaşkanı'na vekalet, Bakanlar ve Cumhurbaşkanı Yardımcıları

1. Cumhurbaşkanı göreve başladıktan sonra milletvekili seçilme yeterliliğine sahip olanlar arasında bir veya birden fazla Cumhurbaşkanı yardımcısı atayabilir.
2. Cumhurbaşkanı göreve başladıktan sonra milletvekili seçilme yeterliliğine sahip olanlar arasından bakanları seçer ve atar.
3. Bakanlıkların kurulması kaldırılması teşkilat ve yapısı
Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile düzenlenir.
4. Hastalık, ölüm, çekilme ve yurtdışına çıkma durumlarında
Cumhurbaşkanlığı makamına Cumhurbaşkanı yardımcılarında biri vekalet eder.

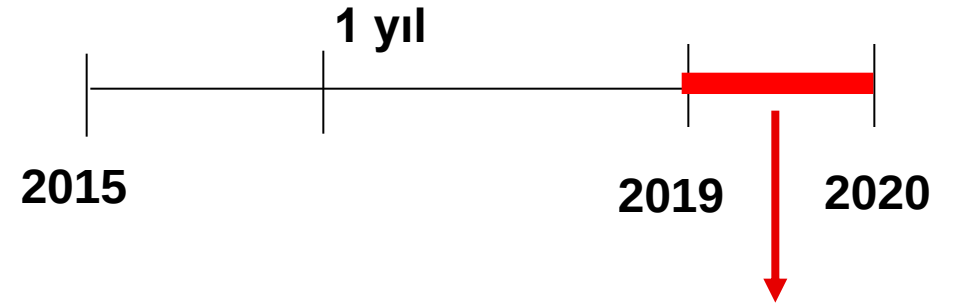
Cumhurbaşkanlığı makamının boşalması

Genel seçimlere 1 yıldan fazla zaman kalmışsa

Makamın boşaldığı günden sonra gelen 45 gün içindeki son Pazar günü

Genel seçimlere 1 yıl veya daha az bir süre kalmışsa

Makamın boşaldığı günden sonra gelen 60. günü takip eden ilk Pazar günü TBMM seçimleri ile birlikte yapılır.

Başkomutanlık ve Genelkurmay Başkanlığı

1. Milli güvenliğin sağlanmasında ve silahlı kuvvetlerin yurt savunmasına hazırlanmasında **TBMM'ye karşı** Cumhurbaşkanı sorumludur.
2. Genelkurmay başkanı Cumhurbaşkanınca atanır,görev ve yetkiler kanunla düzenlenir.
3. Genelkurmay başkanı görev ve yetkilerinden dolayı **Cumhurbaşkanı'na karşı** sorumludur.

Atatürk Kültür,Dil ve Tarih Yüksek Kurumu

- Başbakanlığa bağlı olan Atatürk Kültür,Dil ve Tarih Yüksek Kurumu; Başbakanlık kaldırıldığından Cumhurbaşkanının görevlendireceği bakana bağlanmıştır. (2017 Anayasa değişikliği)

Cumhurbaşkanlığı kararnamesi

- 1. Sosyal ve ekonomik haklar konu olabilir**
(kişi hak ve ödevleri ile siyasi hak ve ödevleri konu olamaz)
- 2. Resmi gazetede yayımlanmak zorundadır. Aksine bir tarih belirtilmediği sürece yayımlandığı gün yürürlüğe girer.**
- 3. TBMM'nin onayına sunulmasına gerek yoktur.**
- 4. Anayasa yargı yolu açıktır. Anayasa Mahkemesi denetleyebilir.**
- 5. Kanunda açıkça düzenlenen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile kanunlarda farklı hükümler bulunması halinde kanun hükümleri uygulanır.**
- 6. TBMM'nin aynı konuda kanun çıkarması durumunda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümsüz hale gelir.**

Olağanüstü hal yönetimindeki Cumhurbaşkanı kararnameleri

1. Kişi hak ve ödevleri, sosyal , siyasi hak ve ödevleri konu olabilir.
(Sert çekirdek haklara dokunulamaz)
2. Resmi gazetede yayımlanır.Yayımlandığı an yürürlüğe girer.
3. TBMM onayına sunulur. (TBMM 3 ay içerisinde görüşür ve karar bağlar.Savaş ve mücbir sebeplerde toplanamazsa 3 aylık süre aranmaz.)
4. TBMM onayına sunulmayan Cumhurbaşkanlığı kararnamesi kendiliğinden yürürlükten kalkar.
5. Anayasa yargı yolu kapalıdır.

OLAĞANÜSTÜ HALLER

- Savaş, savaşı gerektirecek bir durumun baş göstermesi
- Seferberlik
- Ayaklanma ve kuvvetli, eylemli kalkışma
- Şiddet olaylarının yaygınlaşması
- Kamu düzeninin ciddi bir şekilde bozulması
- Doğal afet
- Salgın hastalık
- Ağır ekonomik bunalım
- ~~Sıkıyönetim~~ (2017 anayasa değişikliği ile kaldırıldı)

C.Başkanı

**OLAĞANÜSTÜ
HAL İLANI**

(6 AY)

(4 AY)

(4 AY)

(4 AY)

TBMM

- **6 Aylığına ilan edilir.**
- İlan kararı derhal TBMM'nin onayına sunulur. TBMM kaldırabilir, süreyi uzatabilir, kısaltabilir.
- **4 Aylığına uzatılır.** (Savaş halinde 4 aylık süre aranmaz)
- Uzatmayı Cumhurbaşkanı TBMM'den ister. TBMM ise gerektiğinde uzatır
- Temel hakların durdurulması ve sınırlandırılması mümkündür. (sert çekirdek haklara dokunulamaz.)
- .Vatandaşlara bir takım ek yükümlülükler yüklenebilir.

Yargı

Yargı bağımsız ve tarafsız mahkemeler eliyle kullanılır. 1921 Anayasası hariç tüm anayasalar yargıdan bahsetmiştir.

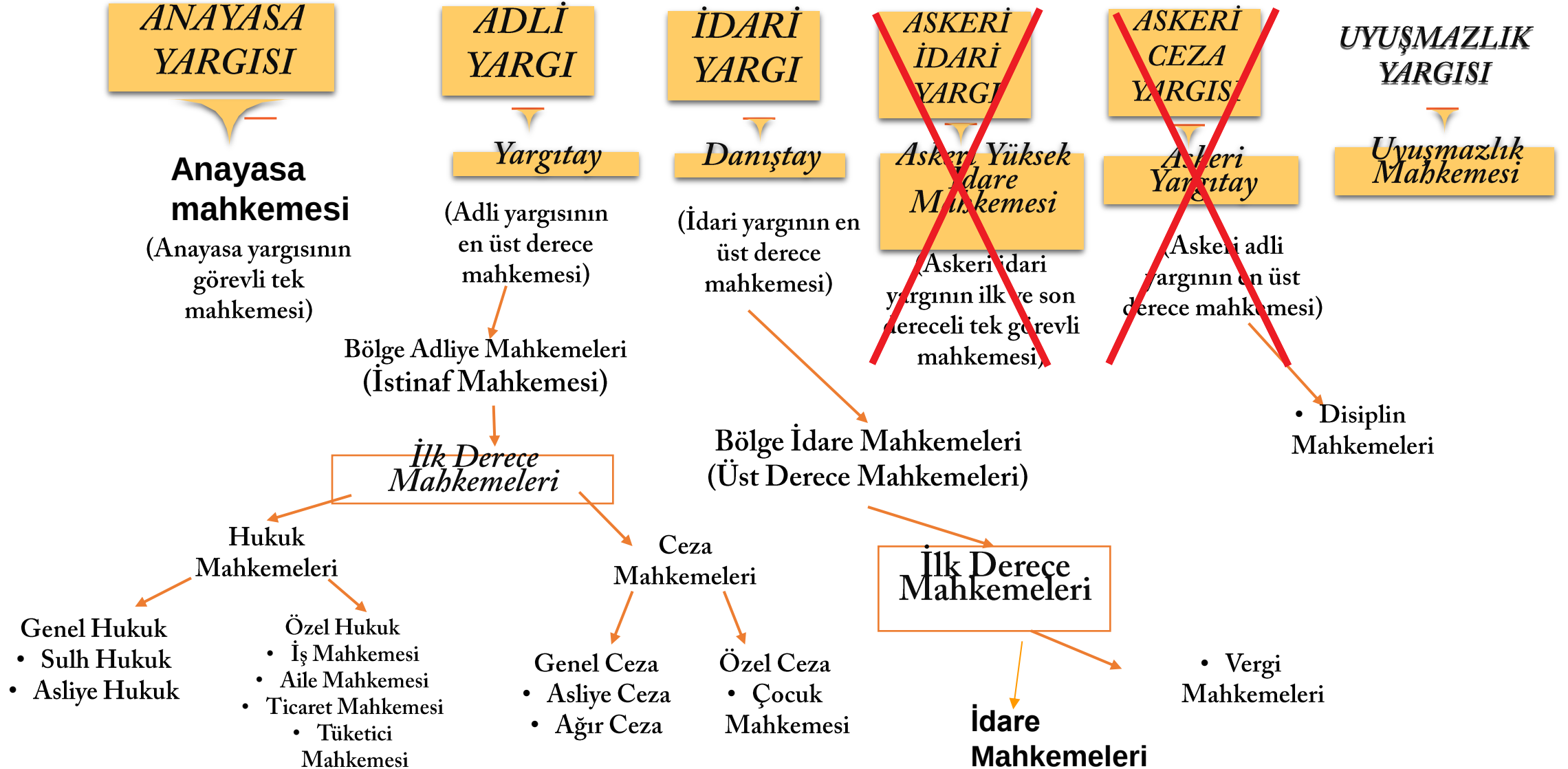
Yargının Bağımsızlığı

- ⇒ Hiçbir organ ve makam yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili hakim ve mahkemelere emir ve talimat veremez.
- ⇒ Görülmekte olan bir dava hakkında mecliste yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz, karar alınamaz.
- ⇒ Yasama, yürütme ve idare mahkeme kararlarına uymak zorundadır. Mahkeme kararlarını değiştiremez, uygulanmasını geciktiremez.

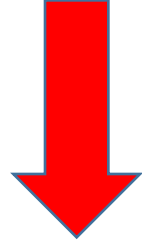
Hakimlik ve Savcılık Teminatı

- ⇒ Kendileri istemedikçe 65 yaşından önce emekliye sevk edilemezler
- ⇒ Hakimler ve savcılar azledilemez. (İhraç etme)
- ⇒ Bir mahkeme ve kadronun kaldırılması sebebiyle özlük, ödenek ve aylık haklarından mahrum bırakılamazlar.

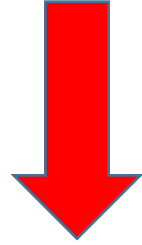
TÜRK HUKUKUNDAKİ YARGI KOLLARI

ANAYASA MAHKEMESİ

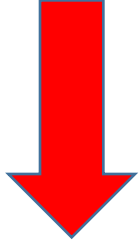

15 ASIL ÜYE = 12 YILLIĞINA

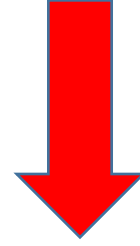

**1 BAŞKAN
2 BAŞKAN VEKİLİ = 4 YILLIĞINA**

ANAYASA MAHKEMESİ

TBMM
(3 ÜYE)

C.BAŞKANI
(12 ÜYE)

Anayasa Mahkemesinin Yapısı

Bölümler

→ Başkan Vekilleri

+

→ 4 üye

[Bireysel Başvuru]

Bireysel başvuru 2010'da geldi.

İç Hukuk yolları tükenince başvurulur.

Genel Kurul

→ Anayasa Mahkemesi Başkanı

+

10 üye

- Siyasi partilerin kapatılma davaları
- İptal davalarına bakmak
- Yüce divana ilişkin yargılamak yapmak

Anayasa Değişiklikleri Usulü

(Onay ve hak oylaması safhaları ilk kez 1982 Anayasası)

Teklif

(Meclis üye tam sayısının 1/3 yazılı teklifi) (200)

Görüşme

(İvedilikle görüşülmez) (İki defa görüşülür. İlk görüşme ile ikinci görüşme arası 48 saat) serinleme

Kabul

$\frac{3}{5} < \text{çoğunluk} < \frac{2}{3}$
(366 - 399)

$> \frac{2}{3}$
(400 veya daha fazla)

Halk Oylaması

Geri Gönderme

Mecburi Referandum

Güçleştirici Veto

Halk Oylaması

İhtiyari Referandum

İsterse

Onay

Geri Gönderme

Geciktirici Veto

İsterse

NORM DENETİMİ

SOYUT NORM DENETİMİ (İptal Davası)

1.) **Anayasa Değişikliği** (C.Baş., 1/5 MilletVk.) = 10 Gün, Şekli Açıdan)

2.) **Kanunlar**

-Şekli Açıdan (C.Baş., 1/5 MilletVk.) = 10 Gün)

-Esas Açıdan (C.Baş., 1/5 Mltvk., en fazla üyeye sahip 2 siyasi parti grubu = 60 Gün)

3.) **CBK** => Şekil ve Esas Açıdan (C.Baş., 1/5 Mltvk., en fazla üyeye sahip 2 siyasi parti grubu = 60 Gün))

4.) **İç Tüzük** => Şekil ve Esas Açıdan (C.Baş., 1/5 Mltvk., en fazla üyeye sahip 2 siyasi parti grubu = 60 Gün))

SOMUT NORM DENETİMİ (İtiraz, Defi yolu)

1.) **Kanun**

2.) **CBK**

ESAS

İtiraz, Defi Yolu (Somut Norm Denetimi)

➡ Konu olacaklar

➡ Kanunlar

➡ Cumhurbaşkanlığı kararnamesi

➡ Şekil denetimi yoktur, sadece esas denetimi yapılır.

➡ Şartlar

➡ Davaya bakan mahkeme olacak

➡ Bakılmakta olan bir dava olacak. O davada uygulanmakta olan bir norm olacak

Bu şartlar halinde hakim kendiliğinden veya taraflardan birinin iddiasını ciddi bulursa Anayasa Mahkemesine başvurur.

Anayasa Mahkemesi kendisine gelen davayı 5 ay içinde sonuçlandırır.

Anayasa Mahkemesi Kararı kesinleşinceye kadar cevap verirse Mahkeme buna uymak zorundadır.

Yüce Divan Sıfatıyla Yargılayabilecekleri

⇒ Cumhurbaşkanı

⇒ ~~Başbakan~~ → Cumhurbaşkanı yardımcıları

⇒ Bakanlar

⇒ Yüksek Yargı Mensupları

⇒ Sayıştay Başkan ve Üyeleri

⇒ Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Vekili

⇒ HSK Üyeleri

⇒ Meclis Başkanı

⇒ Genel Kurmay Başkanı

⇒ Hava, Deniz, Kara, Kuvvet Komutanları

⇒ ~~Jandarma Genel Komutanı~~

NOT

Anayasa Mahkemesinin yüce divan sıfatıyla yapmış olduğu yargılamalar itiraz edebilebilir. İtiraz sonucu verdiği karar ise kesindir. (2010 değişikliği)

NOT

Anayasa Mahkemesi kararları kesindir. Herkesi bağlar. Gerekçelidir ve Resmi Gazetede yayımlanır. Anayasa Mahkemesi kararları geçmişe yürümez.

NOT

Anayasa Mahkemesi iptal kararlarının yürürlüğe girişini 1 yılı geçmemek şartıyla erteleyebilir.

Yargıtay

- Adli mahkemelerin karar ve hükümlerini son inceleme mercidir.
- Yargıtay üyelerini → HSYK seçer.
- Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve vekili → Cumhurbaşkanı seçer

YARGITAY BAŞKANI
İSMAİL RÜŞTÜ CİRİT

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI
MEHMET AKARCA

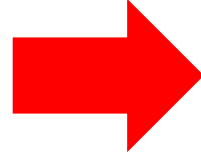
Danıştay

- İdari uyuşmazlıkları çözer
- Tüzük ~~tasarılarını~~ inceler
- Belirli davalarda ilk ve son derece mahkemedir
 - Üyelerinin 1/4 → Cumhurbaşkanı seçer
 - Üyelerinin 3/4 → HSYK seçer

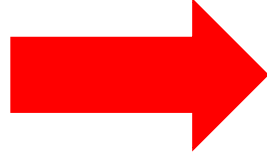
DANIŞTAY BAŞKANI
ZERRİN GÜNGÖR

~~ASKERİ YARGITAY~~

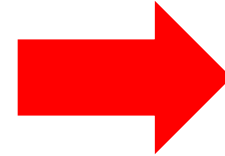
~~CUMHURBAŞKANI~~

~~AYİM~~

~~CUMHURBAŞKANI~~

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
BAŞKANINI

ANAYASA
MAHKEMESİ

SAYIŞTAY => TBMM

Seyit Ahmet BAŞ
SAYIŞTAY BAŞKANI

**NOT:
KARARLARI
KESİN, YARGI
YOLU KAPALI.**

YÜKSEK SEÇİM KURULU

7 ASIL 4 YEDEK ÜYEDEN OLUŞUR

6' SI => YARGITAY

5' İ => DANIŞTAY

**NOT: KARARLARI
KESİN, YARGI YOLU
KAPALI.**

**YSK BAŞKANI
SADI GÜVEN**

HSK => 13 ASIL ÜYE

(4 YILLIĞINA SEÇİLİR)

BAŞKANI => ADALET BAKANI

***DOĞAL ÜYE => ADALET
BAKANI MÜSTEŞARI***

HSK ÜYE SEÇİMİ

A.) CUMHURBAŞKANI (4 ÜYE)

B.) TBMM (7 ÜYE)

NOT: 2010 ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİNE
GÖRE HSK'NIN MESLEKTEN ÇIKARMA
KARARLARINA KARŞI YARGI YOLU
AÇILMIŞTIR.

NOT

Hakimler ve Savcılar idari yönden Adalat Bakanlığına bağlıdır. Adli yönden bağımsızdırlar.

NOT: 2017 ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİNE GÖRE
YAŞIN KARARLARINA KARŞI YARGI YOLU
AÇILMIŞTIR
(Terfi ve kadrosuzluk sebebi ile emekliliğe
sevk hariç)

YAŞ'IN BAŞKANI => ?

Memurlara verilen bütün disiplin cezaları için
yargı yolu açılmıştır.

YARGI YOLUNA KAPALI İŞLEMLER

- 1 Milletlerarası antlaşmalar
- 2 OHAL Cumhurbaşkanlığı kararnameleri
- 3 Sayıştay Kararları
- 4 Yüksek Seçim Kurulu Kararları
- 5 Yüksek Hakemler Kurulu Kararları
- 6 İnkılap kanunları

NOT : Cumhurbaşkanı'nın yapmış olduğu işlemlere karşı yargı yolu açılmıştır (2017 anayasa değişikliği)

İdare Hukuku

- Dağınık bir hukuk dalıdır. (Tedvin edilmemiştir.) Özel bir konusu yoktur.
- Genç bir hukuk dalıdır.
- İçtihatlarla dayanır.
- İdare hukukundan kamu yararı düşüncesi hakimdir.
- İdari Fonksiyon yaşama, yürütme ve yargı organlarını siyasi nitelikte faaliyetleri dışında, devletin toplumsal ihtiyaçlarını karşılamak için yürüttüğü faaliyetlerdir.
- İdari eylem ve işlemlerle gerçekleşir.
- İdare üstün ve ayrıcalıklardır.
- Sürekli bir devlet fonksiyonudur.
- İdare kendiliğinden harekete geçer.
- İdare ile özel kişiler arasında eşitlik yoktur. İdare, bireylerle doğrudan ilişki içerisine girer.

○ İdarenin Görevlerin

- Milli Güvenliği sağlar
- İç güvenliği sağlar.(kolluk görev)
- Kamu hizmetlerinin gerçekleştirir.(ulaşım, sağlık, eğitim)
- Özendirme ve destekleme faaliyetleri vardır.
- Planlama ve iç düzen faaliyetlerini gerçekleştirir.

Anayasa ve İdare Arasındaki İlişki

- 1. İdare hukuka uygun olmalıdır.**
- 2. İdare, laikdir.**
- 3. İdare, demokratiktir.**
- 4. Yerinden Yönetim İlkesi**
- 5. İdarenin bütünlüğü**
- 6. Yetki genişliği ilkesi**
- 7. Merkezden Yönetim ilkesi**

Merkezden Yönetim İlkesi: Tüm kamu hizmetlerinin devlet tüzel kişiliği eliyle yürütülmesidir.

Kararı alan ve uygulayan devlettir.

Merkezden Yönetimin Faydaları

1. Güçlü bir merkez yapısını oluşmasını sağlar
2. Rasyonel bir harcama sağlar(Gelir- Gider dengesi)
3. Hizmetler daha ucuza üretilir.
4. Mali denetim kolaydır.

Anayasa ve İdare Arasındaki İlişki

Sakıncaları:

1. Bürokrasi ve kırtasiyeciliği artırır.
2. Kamu hizmetleri gereksinimlere uygun yürütülmez.
3. Demokratik ilkelere uygun değildir.

Yetki Genişliği İlkesi

- Merkezden yönetim sakıncalarını gidermek amacıyla ve kamu hizmetlerinin taşrada gecikmesini önlemek amacıyla yapılan bir ilkedir.
- Anayasanın 126. Maddesine göre Türkiye, sosyal, ekonomik ve coğrafi özelliklerine göre illere, iller ise diğer kademeli bölümlere ayrılır. İllerin yönetimi ise yetki genişliği esasına dayanır. (Vali)

Yerinden Yönetim İlkesi (Adem-i Merkeziyetçilik)

Merkezi idari teşkilatı içerisinde yer almayan kamu tüzel kişileri tarafından yürütülen idari faaliyetlerdir.

Yerel Yönetim

(Mahalli Teşkilat)

- İl
- Belediye
- Köy

NOT: Mahalli teşkilat, kişi topluluğu şekline oluşan kamu tüzel kişiliğiyle oluşur.
Karar organları seçimle başa gelir.

Hizmeti Yerinden Yönetim

- Uzmanlık ve özle teknik gerektiren bir hakim kamusal hizmetler devletten ayrı tüzel kişilerine verilmiştir.
- Mal topluluğu şeklinde örgütlenmiştir.
- Merkezin atanmasıyla kara organları atanır
- YÖK-Üniversite –TRT- RTÜK.

Yerinden Yönetimin Yararları

- Demokratik ilkelere daha yakındır.
- Hizmetler, ihtiyaçlara daha uygun bir şekilde yürütülür.
- Bürokrasi ve kırtasiyecilik azalır

Yerinden Yönetimin Sakıncaları

- Ülke bütünlüğün sarsılmasına yol açar.
- Partizanca uygulamalara yol açar
- Hizmetler yeknesak(eşit) bir şekilde uygulanmaz.
- Mali denetimde güçlükler yaşanır.

İdarenin Bütünlüğü

Anayasaya göre idare, teşkilat ve görevleriyle bir bütündür ve konuyla düzenlenir.

a) Hiyerarşi

b) İdari Vesayet

Hiyerarşi

1. Olağan bir yetki olup, yasal dayanağa ihtiyaç yoktur.
2. Bir örgüt içinde çalışan kişilerin alttan üste doğru as, üst ilişkisi içerisinde birbirlerine bağlanmalarıdır.
3. Hem hukukilik, hem yerindelik denetimi gerçekleştirir.
4. Hiyerarşi emir ve talimat yetkisi içerir.
5. Amir, astların statülerine ilişkin bir takım yetkileri kullanabilir) Disiplin cezası verme vb.)
6. Amir, astın yetkilerini değiştirebilir, düzeltebilir, geri alabilir ve kaldırabilir. Fakat amir, astın yerine geçerek işlem yapamaz

- **Kanunsuz Emir:** Anayasanın 137. Maddesinde göre ast. Emrin yönetmelik, tüzük, kanun ve anayasaya aykırı olduğunu görür ise üstüne bildirir. Üst, emrinde yazılı olarak ısrar ederse, ast emri yerine getirmek zorundadır. Buradaki sorumluluk üste aittir.

Emir, bir suç teşkil ediyorsa emir kesinlikle uygulanmaz. Eğer uygulanıyorsa üst ve ast birlikte sorumlu olurlar.

Hiyerarşik Amirler

Merkezi Yönetim

- Cumhurbaşkanı
- Bakan
- Vali
- Kaymakam
- Bucak Müdürü

Mahalli Teşkilat

- Vali
- Belediye Başkanı
- Muhtar

İdari Vesayet

1. Kanunda öngörülmüş durumlarda merkezi idarenin yerinden yönetim kuruluşlarının işlemleri ve organları üzerinde sahip olduğu sınırlı bir denetim yetkisidir.
2. Ayıksı bir yetki olup, mutlaka kanuna dayanmalıdır.
3. Merkezi idare, yerinden yönetim kuruluşlarını denetler ya da idare vesayet iki ayrı kamu tüzel kişiler arasında olur.
 - **Örnek:** YÖK-Üniversite, Büyükşehir Bel- İlçe Belediyesi
4. İdari vesayet denetimi, organlar ve işlemler üzerinde olur.

Organlar geçici olarak görevden uzaklaştırma (**İçişleri bakanı**)

Görevden almaya yetkili yargı organı (**Danıştay**)
5. İdari vesayette sadece hukukilik denetimi vardır.

İşlemler Üzerindeki Yetkileri: Onama, Onamama, Erteleme, İptal davası açma

Kamu Tüzel Kişiliği

1. Kanunla ve ya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanarak kuruluyor ise
2. Üstün ve ayrıcalıklı yetkileriyle donatılmış ise
3. Kara yetkisine sahip ise, malları kamu malı ise geliri kamu geliri ise ve personeli kamu personeli ise kamu tüzel kişidir.

Tüzel Kişiliklerini Anayasadan Alan Kuruluşlar

- İl özel İdaresi
- Belediye
- Köy
- Üniversite
- TRT
- Kamu kurumu niteliğindeki Meslek Kuruluşları
- Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu

NOT: YÖK ve RTÜK anayasal kuruluşlar olmasına rağmen tüzel kişiliklerini kanundan almışlardır.

NOT. MİT ve Savunma Sanayi Müsteşarlığı Cumhurbaşkanlığına bağlanmıştır.

İl İdaresi

- 1) Anayasaya göre Türkiye Merkezi İdari Kuruluşları bakımından illere; iller ise diğer kademeli bölümlere ayrılmıştır.
- 2) İllerin kurulması ve kaldırılması, ad ve merkezlerin belirlenmesi, bir ilçenin bir ilden ayrılıp başka bir ile bağlanması kanunla olur.

Vali

- İlde devletin temsilcisi durumundadır.
- İlde, bakanlığın temsilcisidir.
- Her bir bakanlığa karşı ayrı ayrı sorumludur.
- Vali, istisnai bir memurluktur.

Görevleri:

1. Vali, kanun, tüzük, yönetmelik ve hükümet karalarının yayımı ve uygulanmasını sağlamak üzere genel emirler çıkarma yetkisine sahiptir.
2. Bakanlıklarca verilen emir ve talimatları yürütmek zorunda
3. İldeki kamu düzenini sağlamak için tüm kolluk, karar ve tedbirleri alır.
4. İldeki devlet memurları üzerinde hiyerarşik yetkilerini kullanır.
5. Devlet temsilcisi olması sıfatı ile resmi törenlere başkanlık eder.
6. Yabancı ülke konsolosları ve komşu ülkelerin sınır makamları ile ilişkide bulunma yetkisine sahiptir.
7. Vali, yeniden yönetim kuruluşları üzerinde idari vesayet yetkisini kullanır.
8. Halkın askerlik işleri ile şikâyetlerini dinler, durumu askerlik şubelerine ve dairelerine yazar.
9. Olağanüstü durumlarda askeri birliklerden yardım ister.
10. Valinin isteğinin askeri makamlarca yerine getirilmesi zorunludur.

İlçe İdaresi

Kaymakam

- 1) İlçe idaresinin başıdır.
- 2) Klasik bîr devlet memurluğudur.

Görevleri

- İlçe de kanunların uyg. Sorumludur.
- İlçedeki yerinden yönetim kuruluşları üzerinde idarî vesayet yetkisini kullanır.
- İlçeyle ilgili tüm yazışmaları yapar.
- Halkın askerlikle ilgili şikayetlerini dinler.

İdarenin Düzenleyici İşlemleri

CUMHURBAŞKANLIĞI
KARARNAMESİ

YÖNETMELİK

GENELGE
YÖNERGE
SİRKÜLER

İdarenin Düzenleyici İşlemleri

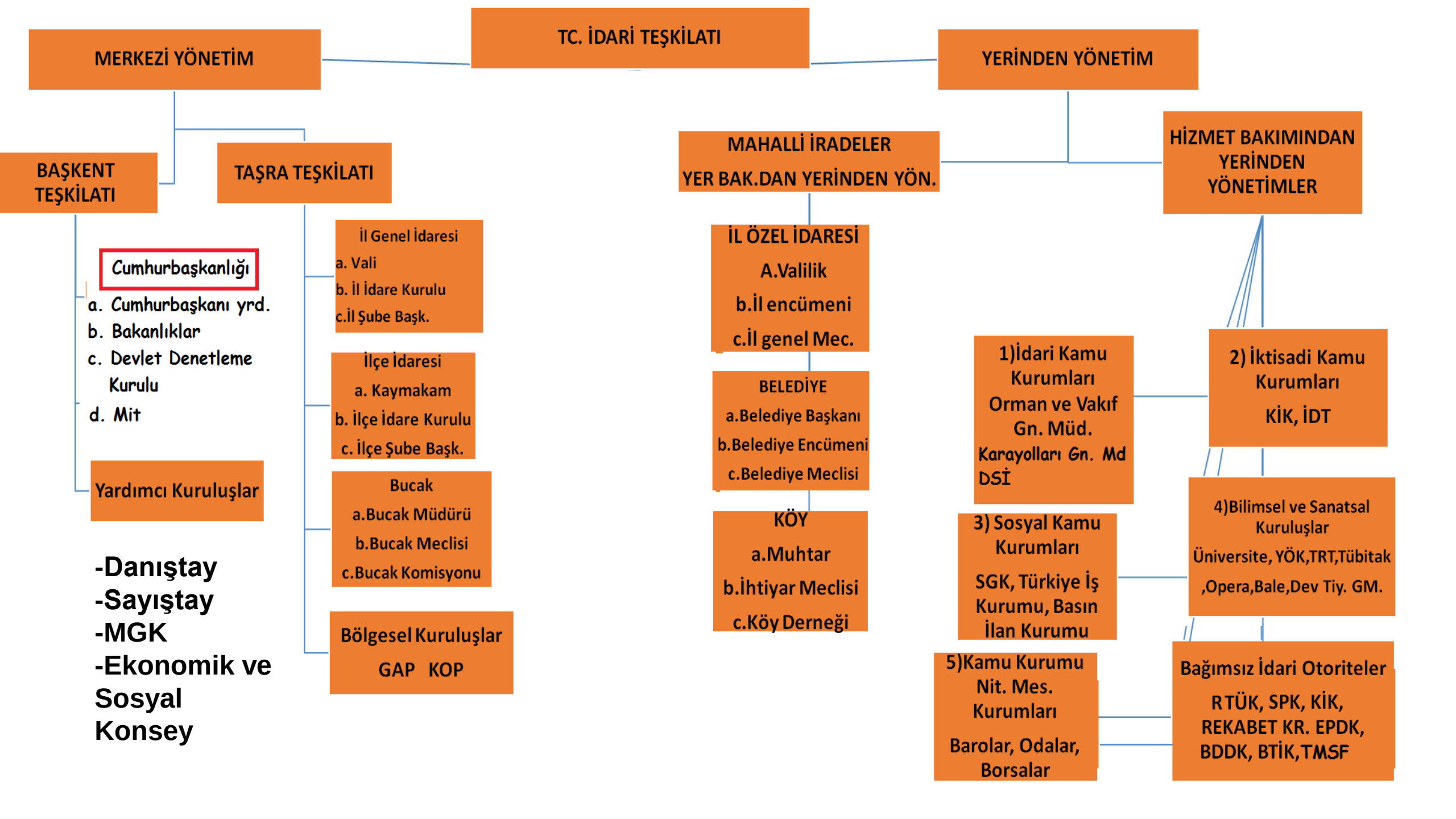
Yönetmelik

1. Yönetmelikler kendi alanlarını ilgilendiren kanunların uygulanmasını sağlamak üzere çıkarılabilir.

Kim Çıkartır?

- **Cumhurbaşkanlığı**
- **Bakanlıklar**
- **Kamu Tüzel Kişileri**

- 2) Kanunun daha önce düzenlemediği bir alanda yönetmelik çıkartılamaz,
- 3) Hangi yönetmeliklerin resmi gazetede yayımlanması gerektiği kanunla gösterilir. Ülke çapında herkesi ilgilendiren yönetmelikler resmi gazetede yayımlanır.
- 4) Ülke çapında herkesi ilgilendiren, tüm kamu için çıkartılan yönetmeliklerin iptali, Danıştay tarafından yapılır. Belirli bir zümre ve kesim için çıkartılan yönetmelik iptalini ise idare mahkemesi yapar.

Kolluk

- Bireylerin Ve toplulukların toplumdaki tutum ve davranışlarını denetlemeye ve onların temel hak ve özgürlüklerini yeri geldiğinde sınırlamaya yönelik faaliyetleridir.
- Kamu düzenini korumak ve sağlamak amacı ile girişilen faaliyetlerdir.

Kamu Düzeninin Unsurları

- A) Güvenlik
- B) Dirlik ve esenlik
- C) Genel sağlık
- D) Genel ahlak

Kolluk Türleri

- 1) **Adli kolluk:** Kamu düzeni bozulduktan sonra harekete geçen, suçluları ve delilleri araştıran kolluktur. Cumhuriyet savcısı, doğrudan doğruya veya emrindeki adli kolluk aracılığı ile her türlü araştırmayı yapabilir. Başka bir deyişle adli kolluk suçun ortaya çıkartılması, suçluların ve suç delillerinin bulunarak adli makamlara teslim edilmesine yönelik faaliyetlerdir.
- 2) **İdari kolluk:** Kamu düzeni bozulmadan önce faaliyet gösteren ve kamu düzeninin bozulmaması için gerekli tedbirleri alan kolluktur.

Kolluk Makamı ve Personeli

Genel İdari Kolluk Makamı ve Personeli: İçişleri Bakanı, vali, kaymakam ve bucak müdürleri genel idari kolluk makamlarıdır.

Polis, jandarma, sahil güvenlik ve bekçi genel idari genel kolluk personelidir.

Özel Kolluk Personeli: Zabıta, Köy korucuları, Orman muhafız memurları, Gümrük muhafız memurları, İnfaz koruma memurları,

MİT (Siyasi kolluk), Özel güvenlik mensupları